

PRVI ODJEL

PREDMET MAĐER protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 56185/07)

PRESUDA

STRASBOURG

21. lipnja 2011. godine

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Mađer protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Peer Lorenzen,

gđa Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyev,

gđa Julia Laffranque,

g. Linos-Alexandre Sicilianos, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 31. svibnja 2011. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 56185/07) protiv Republike Hrvatske što ga je 10. prosinca 2007. godine hrvatski državljanin g. Josip Mađer ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. M. Umićević, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 19. listopada 2009. godine predsjednik Prvog odjela odlučio je obavijestiti Vladu o prigovorima koji se tiču materijalnih i postupovnih vidova članka 3.; o prigovorima na temelju članka 5. stavaka 1. 2. i 3., kao i o prigovorima na temelju članka 6. stavaka 1. i 3. (b), (c) i (d) Konvencije. Odlučeno je istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti prigovora (članak 29. stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1950. godine i trenutno izdržava zatvorsku kaznu u Kaznionici Lepoglava.

5. Iz dokumenata u spisu predmeta razvidne su sljedeće činjenice.

1. Uhićenje podnositelja zahtjeva i policijsko ispitivanje

6. Dana 1. lipnja 2004. godine u 6 sati ujutro šest policijskih službenika iz Policijske uprave Zagrebačke došlo je u kuću podnositelja zahtjeva u Križu i zatražilo od podnositelja zahtjeva i njegove supruge da krenu s njima. Podnositelj zahtjeva i njegova supruga postupili su kako im je rečeno te su policijskim vozilom prevezeni u Policijsku upravu Zagrebačku.

7. Ubrzo nakon 6 sati ujutro stigli su u Policijsku upravu Zagrebačku u Heinzelovoj ulici, te je podnositelj zahtjeva smješten u sobu za razgovor.

8. Dana 1. lipnja 2004. u razdoblju od 11,00 do 18,15 sati podnositelj zahtjeva bio je podvrgnut poligrafskom ispitivanju. U spisu nema dokumenata koji bi pojasnili gdje je podnositelj zahtjeva bio smješten, te kakvo je bilo postupanje prema njemu u policijskoj stanici tijekom prvih dvadeset pet sati. Međutim, nesporno je da se podnositelj zahtjeva nalazio u policijskoj stanici.

9. U izvješću o uhićenju podnositelja zahtjeva koje su sastavili policijski službenici navedeno je da je podnositelj zahtjeva formalno uhićen u 7 sati ujutro dana 2. lipnja 2004. godine pod sumnjom da je ubio V.M., te da je dvadeset četiri sata zadržan kod policije, temeljem članka 97. Zakona o kaznenom postupku (vidi "Mjerodavno domaće pravo" u daljnjem tekstu). Podnositelj zahtjeva bio je upoznat sa svojim pravom na branitelja, te je dana 2. lipnja 2004. godine u 10 sati ujutro kontaktiran odvjetnik E.Z., no on nije došao u policijsku stanicu. Podnositelj zahtjeva je potpisao izvješće bez ikakvih primjedbi.

10. Poslijepodne dana 3. lipnja 2004. pronađeno je V.M.-ovo tijelo u vinogradu blizu grada Kutine, na području nadležnosti Županijskog suda u Sisku. Istražni sudac Županijskog suda u Sisku obavio je očevid u razdoblju od 12,30 do 15,30 sati.

11. Prema službenom zapisniku o policijskom ispitivanju podnositelja zahtjeva u Policijskoj upravi Zagrebačkoj koje je obavio policijski službenik S.I., dana 3. lipnja 2004. godine u 23,00 sata policija je pozvala odvjetnika P.B. koji je došao u Policijsku upravu Zagrebačku deset minuta poslije ponoći dana 4. lipnja 2004. godine. U zapisniku o ispitivanju navedeno je da je ispitivanje započelo 25 minuta poslije ponoći dana 4. lipnja 2004. godine, a završeno je u 02,30 sati istoga dana, s time da je ispitivanju cijelo vrijeme prisustvovao odvjetnik P.B. Prema ovom zapisniku, podnositelj zahtjeva je priznao da je dana 3. svibnja 2004. godine, tijekom svađe s V.M.-om pucao u ovoga i ubio ga, te i kasnije zakopao njegovo tijelo u vinogradu. Zapisnik su potpisali i podnositelj zahtjeva i odvjetnik P.B., te S.I. i zapisničarka

2. Istraga i suđenje

12. Dana 4. lipnja 2004. godine Policijska uprava Zagrebačka podnijela je kaznenu prijavu protiv podnositelja zahtjeva Županijskom državom

odvjetništvu u Zagrebu i Istražnom odjelu Županijskog suda u Zagrebu, zbog osnovane sumnje da je ubio V.M.-a. Istoga je dana u 18,30 sati podnositelj zahtjeva doveden pred istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu, u prisutnosti branitelja po izboru podnositelja zahtjeva, koji je istražnom sucu predao punomoć. Podnositelj zahtjeva se odlučio braniti šutnjom i samo je izjavio da on nije pozvao odvjetnika P.B. u Policijsku upravu.

13. Nakon što ga je saslušao istražni sudac, podnositelj zahtjeva je prebačen u Okružni zatvor u Zagrebu. Medicinska dokumentacija iz zatvora ne ukazuje na postojanje ikakvih ozlijeđa podnositelja zahtjeva u trenutku dolaska.

14. Dana 7. lipnja 2004. godine podnositelj zahtjeva je ponovno doveden pred istražnog suca, u prisutnosti njegovog izabranog branitelja, te je odlučio braniti se šutnjom. Istražni sudac je tada naložio da se protiv podnositelja zahtjeva pokrene istraga zbog ubojstva. Podnositelj zahtjeva je pritvoren.

15. Dana 13. srpnja 2004. godine istražni je sudac naložio psihijatrijsko vještačenje podnositelja zahtjeva kako bi se utvrdilo je li u vrijeme počinjenja kaznenog djela o kojemu je riječ bio sposoban razumjeti svoje postupke, te njegovo psihičko stanje tijekom policijskog ispitivanja. U nalazu sastavljenom dana 21. srpnja 2004. godine utvrđeno je da podnositelj zahtjeva ne boluje ni od kakvog poremećaja koji bi mogao negativno utjecati na njegovu sposobnost da odgovara na pitanja, te da je tijekom policijskog ispitivanja bio pri punoj svijesti i psihički sposoban. Psihijatrica koja je sastavila ovo izvješće obavila je razgovor s podnositeljem zahtjeva u razdoblju od 15. do 20. srpnja 2004. godine, te je svoje zaključke temeljila i na zapisniku o policijskom ispitivanju podnositelja zahtjeva. Psihijatrijsko je izvješće dostavljeno branitelju podnositelja zahtjeva.

16. Dana 14. srpnja 2004. godine podnositelju zahtjeva je postavljen branitelj po službenoj dužnosti M.K., budući da ga je u međuvremenu izabrani branitelj prestao zastupati.

17. Dana 29. srpnja 2004. godine Županijsko državno odvjetništvo podnijelo je Županijskom sudu u Velikoj Gorici optužnicu protiv podnositelja zahtjeva.

18. Dana 4. kolovoza 2004. godine podnositelj zahtjeva je zatražio od Županijskog suda u Velikoj Gorici da njegovom postavljenom branitelju M.K. dostavi odluku od 30. srpnja 2004. godine kojom mu je produljen pritvor. Prigovorio je i da još nije vidio svog branitelja po službenoj dužnosti. Nadalje je naveo da je već 1. srpnja 2004. godine zatražio uvid u spis predmeta i da na taj zahtjev nije odgovoreno.

19. Dana 13. kolovoza 2004. godine Županijski sud u Velikoj Gorici naložio je Okružnom zatvoru u Zagrebu da dovede podnositelja zahtjeva na Županijski sud u Velikoj Gorici dana 19. kolovoza 2004. kako bi mogao izvršiti uvid u spis predmeta.

20. Dana 22. kolovoza 2004. godine podnositelj zahtjeva je zatražio od Županijskog suda u Velikoj Gorici da mu dozvoli izvršiti uvid u spis predmeta jer mu je dana 19. kolovoza, kad je bio doveden na Županijski sud u Velikoj Gorici, bilo dano samo trideset minuta da izvrši uvid u spis. To nije bilo dovoljno niti za čitanje jedne trećine dokumenata u spisu. Dana 1. rujna 2004. godine Županijski sud u Velikoj Gorici naložio je Okružnom zatvoru u Zagrebu da 6. rujna 2004. godine dovede podnositelja zahtjeva u njegove prostorije.

21. Dana 27. kolovoza 2004. godine podnositelj zahtjeva je prigovorio sucu izvršenja koji je posjetio zatvor da ne može propisno izvršiti uvid u spis predmeta. Dana 9. rujna 2004. godine Županijski sud u Velikoj Gorici ponovno je naložio Okružnom zatvoru u Zagrebu da dovede podnositelja zahtjeva u njegove prostorije dana 16. rujna 2004. radi uvida u spis predmeta.

22. Dana 19. listopada podnositelj zahtjeva je ponovno zatražio od Županijskog suda da izvrši uvid u spis predmeta. Dana 27. listopada 2004. godine predsjednik vijeća obavijestio je podnositelja zahtjeva da je njegov zahtjev odbijen jer je već dva puta izvršio uvid u spis predmeta.

23. Prvo ročište pred raspravnim vijećem održano je dana 8. prosinca 2004. godine u prisutnosti podnositelja zahtjeva i njegovog branitelja. Podnositelj zahtjeva izjavio je da se ne smatra krivim i nije davao nikakve daljnje izjave.

24. Dana 9. prosinca 2004. godine podnositelj zahtjeva je zatražio od Županijskog suda u Velikoj Gorici da odredi još jedno psihijatrijsko vještačenje kojim bi se utvrdilo je li on ujutro 4. lipnja 2004. godine znao što je potpisao u policijskoj stanici (vidi stavak 11. ove presude). Istaknuo je da je za sadržaj izjave koju je navodno dao policiji saznao tek 16. rujna 2004. godine kad je izvršio uvid u spis predmeta. Naveo je da je u to vrijeme bolovao od dijabetesa i visokog krvnog tlaka a da mu nisu bili dani lijekovi, te da mu dvadeset četiri sata nije dana hrana i da nije spavao od 6 sati ujutro dana 1. lipnja 2004. godine do 23 sata 4. lipnja 2004. godine. Cijelo vrijeme tijekom policijskog ispitivanja bio je prisiljen sjediti na stolcu, a zapisnik sa njegovom navodnom izjavom koji je potpisao nije mu bio glasno pročitano. On ga sam nije mogao pročitati jer nije imao naočale. Nadalje, naveo je da je bio zlostavljan i da još uvijek ima tragove povreda te je zatražio da ga pregleda liječnik.

25. Supruga podnositelja zahtjeva odlučila je iskoristiti pravo da ne svjedoči u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva.

26. Dana 28. prosinca 2004. godine održano je ročište u prisutnosti podnositelja zahtjeva i njegovog branitelja. Saslušana je psihijatrica koja je tijekom istrage dana 21. srpnja 2004. sastavila nalaz i mišljenje o podnositelju zahtjeva (vidi stavak 16.). Ona je, između ostalog, navela da:

“... promjene krvnog tlaka i koncentracije šećera u krvi kod okrivljenika nisu bile od utjecaja na njegovu sposobnost shvaćanja situacije i svojih postupaka. Također, ove

promjene nisu bile od utjecaja, ako je uopće i došlo do ovih promjena, tokom ispitivanja okrivljenika u policijskoj stanici. Ako je uopće i došlo do ovih promjena, one su bile u blagom obliku, jer da su bile kakve drastičnije promjene došlo bi do poremećaja stupnja svijesti, moguće i do nesvjestice, a što nije evidentirano u spisu.

Prema mojoj procijeni iskaz koji je upisan kod policije je suvisao i ništa ne ukazuje da je došlo do bilo kakvog poremećaja svijesti ili psihičkog stanja kod okrivljenika tokom ispitivanja. ”

27. Na kraju ročišta odbijen je usmeni zahtjev podnositelja za daljnjim psihijatrijskim vještačenjem u svrhu utvrđivanja njegovog psihičkog stanja tijekom policijskog ispitivanja, s obrazloženjem da je taj prijedlog usmjeren odugovlačenju postupka, budući je na ta pitanja psihijatrica već odgovorila na ročištu.

28. Dana 3. veljače i 19. svibnja 2005. godine održana su daljnja ročišta u prisutnosti podnositelja zahtjeva i njegovog branitelja.

29. Na idućem ročištu održanom 20. lipnja 2005. godine podnositelj zahtjeva je dao svoju obranu u prisutnosti branitelja. Zanimljivo je optužbe koje mu se stavljaju na teret. Glede njegovog ispitivanja od strane policije, tvrdio je da se sjeća da je bio u Policijskoj upravi Zagrebačkoj, ali da se ne sjeća da bi dao svoju obranu. Nadalje, naveo je da odvjetnik nije bio prisutan ispitivanju, iako je on opetovano tražio od policijskih službenika da njegov branitelj bude prisutan ispitivanju. U svom mobilnom telefonu imao je telefonske brojeve nekoliko odvjetnika, ali nije mu bilo dozvoljeno da zove bilo kojega od njih. U to je vrijeme imao problema sa srcem, visokim krvnim tlakom te visokom razinom šećera i kolesterola u krvi. Sjeća se da je nešto potpisao, ali nije znao što je to bilo. Za to je saznao tek 16. rujna 2004. godine kad izvršio uvid u spis predmeta.

30. Kad je podnositelju zahtjeva predložena punomoć dana odvjetniku P.B.-u, on je potvrdio da je na njoj njegov potpis.

31. Nakon toga je izjavio da se sjeća odgovaranja na pitanja policijskih službenika, ali da se ne može sjetiti što je rekao. Policijski službenici su inzistirali na tome da prizna. Potvrdio je da se na zapisniku o policijskom ispitivanju nalazi njegov potpis. Međutim, također je izjavio da zbog svog slabog vida nije mogao pročitati dokumente koje je potpisao u policijskoj stanici, jer tijekom policijskog ispitivanja nije imao naočale. Naočale su mu donesene u zatvor dana 14. lipnja 2004. godine

32. Glede odvjetnika P.B.-a, nitko od policijskih službenika nije mu rekao tko je ta osoba, a P.B. mu se uopće nije obratio. Jedine osobe koje su prisustvovala policijskom ispitivanju bili su policijski službenici i mlada žena koja je tipkala zapisnik o ispitivanju.

33. Na ročištu održanom dana 5. srpnja 2005. godine Županijski je sud proveo dokaz saslušanjem odvjetnika P.B.-a. Relevantni dio njegove izjave glasi kako slijedi:

“Ja sam odvjetnik koji se stavio na raspolaganje redarstvenim vlastima da me se pozove u slučaju potrebe u slučaju ispitivanja osumnjičenika u formi u kojoj bi takvo

ispitivanje se moglo koristiti kao dokaz u kaznenom postupku (...). Tako sam negdje iza pola noći, ne sjećam se točnog datuma iako znam da je to bilo 2004. godine i da je bilo dosta toplo, pozvan u Heinzlovu ulicu u Zagrebu, u PU Zagrebačku, a pri tome mi je rečeno da će se obaviti ispitivanje jedne osobe osumnjičene za kazneno djelo ubojstva pa da sam potreban kao branitelj. Kada sam došao ja sam tamo zatekao ovdje prisutnog okrivljenika koji mi je potpisao punomoć za zastupanje pred redarstvenim vlastima odmah po mom dolasku. Međutim, djelatnici policije su mi rekli da je okrivljenik ispitan te da je kazneno djelo priznao. Ja sam stoga i vidio rukom pisani zapisnik u kojemu je zabilježen okrivljenikov iskaz i predamnom je taj zapisnik diktiran zapisničarki. To je bio kompletan iskaz okrivljenika i u mojem prisustvu okrivljenik nije iskazivao ništa, osim što sam mu ja postavio pitanje da li se kaje i upitao ga da li se prema njemu korektno postupalo, odnosno da li je bilo prisile, na što je okrivljenik odgovorio da nije bilo prisile. Ja nisam čitao rukom pisani zapisnik, međutim, vidio sam jer sam sjedio pored policijskog djelatnika kao i okrivljenik da iz tog rukom pisanog zapisnika diktira zapisničarki koja je pisala na računalu. Ja nisam dobio primjerak na stroju pisanog zapisnika o ispitivanju osumnjičenika jer to nije običaj. Unatoč tome što je okrivljenik pred djelatnicima policije ispitan prije mog dolaska, ja na takav način ispitivanja primjedbu nisam stavio. Htio bih pojasniti da je prilikom diktata rukom pisanog zapisnika zapisničarki djelatnik policije znao ponoviti pitanje i okrivljenika pozvati da se očituje da li je to zaista tako kako se diktira u zapisnik, na što okrivljenik nije stavljao primjedbe kao ni ja također. Na okolnosti kritičnog događaja ja okrivljeniku pitanja nisam postavljao budući da mi je rečeno da je kazneno djelo priznao, a to je ponovio i prilikom dodatnog upita kod diktata zapisnika.

Na posebno pitanje branitelja navodim da ja s okrivljenikom po mom dolasku nisam razgovarao nasamo jer za to nije bilo potrebe budući da smo razgovarali svi zajedno, dakle u prisutnosti djelatnika policije

Također na dodatno postavljeno pitanje branitelja navodim da ja okrivljenika nisam upozorio na njegova prava da nije dužan iznositi obranu niti odgovarati na pojedina postavljena pitanja, jer je već bilo kasno s obzirom da je bio ispitan, a niti su ga djelatnici policije predamnom na to upozorili

Također bih rekao da je naizgled bio jako umoran i mogu reći da je nakon tog ispitivanja, koje je nakon mog dolaska trajalo oko jednog sata, okrivljenik zaspao za stolom gdje je sjedio prilikom ispitivanja, a zaspao je nakon što je pojeo sendvič i popio sok. Ne sjećam se je li okrivljenik tada imao naočale.

Na posebno pitanje člana vijeća navodim da okrivljenik nije stavljao primjedbe na zapisnik koji je djelatnik policije izdiktirao u njegovoj prisutnosti, a niti na postupanje policije jer sam ga ja to konkretno pitao.

Na posebno pitanje okrivljenika navodim da mi nije poznato kada je okrivljenik priveden i zadržan, odnosno kada je započeto njegovo ispitivanje prije mog dolaska.,,

34. Podnositelj zahtjeva je dodao da je tijekom čitavog policijskog ispitivanja na pola spavao i da je ispitivanje trajalo cijelo poslije podne i večer prije nego što je došao odvjetnik P.B.

35. Tada je raspravni sud donio odluku kojom je naložio da se zapisnik o policijskom ispitivanju podnositelja zahtjeva izuzme iz spisa predmeta zbog toga što je policija ispitivala podnositelja zahtjeva bez prisutnosti branitelja, iako je zapisnik o ispitivanju „sastavljen na način koji sugerira da je

branitelj bio prisutan." Vrhovni sud je dana 28. srpnja 2005. godine ukinuo ovu odluku po žalbi državnog odvjetništva. Vrhovni je sud ustanovio da nisu utvrđene sve mjerodavne okolnosti koje okružuju policijsko ispitivanje podnositelja zahtjeva.

36. Dana 1. rujna 2005. godine podnositelj zahtjeva je zatražio od Županijskog suda u Velikoj Gorici dozvolu da izvrši uvid u spis predmeta prije ročišta zakazanog za dan 26. rujna 2005. godine, jer su neki novi svjedoci trebali dati svoje iskaze. Podnositelj zahtjeva je također naveo da nije imao nikakav kontakt sa svojim braniteljem po službenoj dužnosti. Na ovaj zahtjev nije odgovoreno.

37. Na ročištu održanom dana 26. rujna 2005. godine policijski službenik S.I. koji je ispitivao podnositelja zahtjeva dao je svoj iskaz: Relevantni dio zapisnika glasi kako slijedi:

"... 04. lipnja 2004. godine započeto i njegovo ispitivanje u svojstvu osumnjičenika. To ispitivanje sam činio ja, i o tome je sačinjen zapisnik koji je vodila M.B. Ispitivanje je započelo nešto iza pola noći jer smo čekali odvjetnika pa je u zapisniku o ispitivanju pogrešno naznačeno da je ispitivanje započeto u 12,25 sati, već je to bilo u 00,25. Prije nego što je pristupio branitelj ja sam razgovarao s okrivljenikom i o tome sačinio rukom pisane bilješke. Okrivljenik je to što je zapravo rekao meni pristao reći i u prisutnosti branitelja. Stoga mu je ponuđeno da pozove nekog odvjetnika po vlastitom izboru što je i pokušao, međutim taj odvjetnik je bio na moru ili na putu i nije mu bio dostupan. Stoga mu je ponuđeno da izabere branitelja s liste odvjetnika što je on i učinio i izabrao odvjetnika P.B. koji je pristupio kratko iza pola noći, a svakako prije ispitivanja okrivljenika. Kada je odvjetnik stigao omogućeno mu je da nasamo razgovara s okrivljenikom i potom je počelo ispitivanje okrivljenika. Decidirano tvrdim da je okrivljenik izabrao s liste odvjetnika P.B. i da tog odvjetnika nismo mi pozvali samoinicijativno. Ja se sjećam da je branitelj pristupio u prostoriju gdje sam se ja nalazio s okrivljenikom i da sam mu rekao da je to odvjetnik kojeg je on s liste izabrao i nakon toga smo mu omogućili da bude s njim nasamo

Htio bih reći da za vrijeme dok sam činio svoje rukom pisane bilješke o obavljenom razgovoru s okrivljenikom, a prije početka formalnog ispitivanja u nazočnosti branitelja zapisničarka nije bila prisutna. Ona je pristupila kad je došao odvjetnik i kad je započelo ispitivanje u formi zapisnika. Kada smo krenuli s ispitivanjem u svojstvu osumnjičenika ja nisam u zapisnik reproducirao ono što sam sačinio u formi bilješki, već je okrivljenik ponovno iznio svoj iskaz kada su mu i postavljena pitanja. Okrivljenik je tada iznosio svoj iskaz u formi pripovijedanja iako sam mu ja postavljao i pitanja na koja je davao odgovore. Čini mi se da mu je nekoliko pitanja postavio i branitelj. Koliko se sjećam nije bilo nikakvih primjedbi niti od strane okrivljenika, a niti njegovog branitelja na način ispitivanja, niti u tijeku a niti nakon završenog ispitivanja. Jamislim da ja s odvjetnikom B. nisam razgovarao kad je pristupio u postaju iako to ne isključujem jer se više detalja niti ne sjećam, a moguće je da je razgovarao netko od mojih kolega. Htio bih samo reći da mi je okrivljenik prilikom ispitivanja djelovao potpuno priseban i ne samo to već sam imao osjećaj da mu je nakon što je dao svoj iskaz pao kamen sa srca.

Na posebno pitanje branitelja želim reći da je okrivljenik nakon što je branitelj pristupio i prije nego što je počeo iznositi svoj iskaz upozoren na njegovo pravo da može iznijeti svoju obranu, ali da ne mora, te da ima pravo na branitelja. Kada je započeto ispitivanje mislim da smo bili prisutni zapisničarka M.B. i ja iako da je

moguće da je za vrijeme ispitivanja netko od kolega ulazio i izlazio iz prostorije. To ispitivanje je trajalo koliko se sjećam dva sata, međutim ne mogu precizno reći jer je od toga prošlo dosta vremena. Čini mi se da je jedan primjerak zapisnika uručen odvjetniku B. iako nisam siguran.

Na posebno pitanje predsjednika vijeća mogu reći da sam se ja prilikom ispitivanja okrivljenika u nazočnosti branitelja sigurno služio svojim bilješkama, ali sigurno nisam diktirao zapisnik na temelju navedenih bilješki, a da okrivljenika o tome ponovno nisam ispitivao, već je okrivljenik kao što sam ranije naveo ponovno ispričivao cijeli događaj, a ja sam mu znao postavljati potpitanja rukovodeći se ranije napisanim bilješkama. Siguran sam da je okrivljenik prilikom ispitivanja bio vrlo priseban i sasvim sigurno nije djelovao pospano, a niti je zaspao iako je moguće da je zijevar jer su bili kasni sati.

Na posebno pitanje okrivljenika navodim da ga ja fizički nisam zlostavljao, niti je to činio bilo tko drugi. Niti jednog trenutka okrivljenik u sobi nije ostao sam, već je uvijek bio prisutan netko od djelatnika policije. Okrivljeniku je po završetku ispitivanja predočen zapisnik, mogao je pročitati, čini mi se da ga je letimično i pogledao i vlastoručno ga je potpisao. I branitelj je potpisao zapisnik po završetku ispitivanja. Ja se zaista ne sjećam se jesu li stavljane primjedbe na zapisnik, iako iz samog zapisnika proizlazi da nisu stavljane.“

38. Nakon toga je zapisničarka M.B. dala svoj iskaz. Relevantni dio zapisnika glasi kako slijedi:

“... kritične zgrade pozvana sam u Odjel općeg kriminaliteta da bih pisala zapisnik o ispitivanju tada osumnjičenika Josipa Mađera. Kad sam tamo došla zatekla sam okrivljenika, mog kolegu S.I. i jednog odvjetnika... Kad sam ja došla vjerojatno je sve već bilo spremno za diktiranje i ispitivanje, koliko se sjećam S.I. je okrivljenika upozorio da ima pravo na branitelja koji je bio prisutan njegovom ispitivanju, moguće i na druga prava, ali se ja toga ne sjećam. Sjećam se da je ispitivanje teklo na način da je okrivljenik davao iskaz, a S.I. reprodukciju tog iskaza meni diktirao u zapisnik. Ja sam vidjela da S.I. ima nekakve bilješke kod sebe, sjećam se da je kolega S.I. okrivljeniku postavljao i pitanja na koja je on odgovarao i kolega odgovor na to pitanje meni diktirao. Ja se više precizno ne sjećam koliko je ispitivanje trajalo, a moguće oko 3 sata. Iako je uobičajeni način rada da se zapisnik po završetku ispitivanja potpisuje, sjećam se da sam zapisnik potpisala, ali se ne sjećam da li ga je tko drugi potpisao. Ja se zaista zbog proteka vremena više ne sjećam jesam li zapisnik printala ja ili netko drugi.

Na posebno pitanje branitelja navodim da se ja ne sjećam je li primjerak zapisnika dat okrivljenikovom branitelju. Također mogu reći da se ja sjećam da je tamo postojala nekakva punomoć odvjetniku, ali ništa o tome konkretno ne mogu reći.“

39. Istoga je dana raspravni sud odbio zahtjev branitelja da zapisnik o ispitivanju podnositelja zahtjeva od strane policije bude izuzet iz spisa predmeta. Relevantni dio odluke glasi kako slijedi:

“Nakon provedenog ispitivanja svjedoka P.B., S.I. i M.B. ovo vijeće zaključuje da je zapisnik o ispitivanju osumnjičenika Josipa Mađera pred redarstvenim vlastima od 04. lipnja 2004. sačinjen nakon provedenog ispitivanja osumnjičenika u nazočnosti branitelja P.B. odvjetnika u Zagrebu, nakon što je okrivljenik upozoren sukladno odredbi čl. 225. st. 2. i 3. ZKP, i kao takav se može upotrijebiti kao dokaz u kaznenom postupku, sukladno odredbi čl. 177. st. 5. ZKP. Stoga ne postoji zakonski razlog da se navedeni zapisnik izdvoji iz spisa kao nezakonit dokaz.

Naime, sud je u cijelosti poklonio vjeru iskazu svjedoka S.I. koji je kao djelatnik redarstvenih vlasti vršio ispitivanje osumnjičenika Josipa Mađera budući da je iskazivao životno i uvjerljivo, sjećao se tijeka ispitivanja osumnjičenika, pa tako i nekih detalja, odnosno da je okrivljeniku bilo ponuđeno da angažira odvjetnika po vlastitom izboru, što je okrivljenik i pokušao, ali mu odvjetnik nije bio dostupan, na što upućuje i činjenica koju je okrivljenik u obrani naveo da je u memoriji svoga mobitela imao brojeve telefona nekih odvjetnika, a što još više uvjerava sud u istinitost njegova iskaza.

Iz iskaza navedenog svjedoka proizlazi da je okrivljenik ponovio svoj iskaz u nazočnosti branitelja, nakon što je upozoren da ima pravo iznijeti obranu, istu ne iznositi, a također i pravo na branitelja, a nakon što je prethodno ispitivan bez branitelja o čemu su sačinjene i rukom pisane bilješke, te da je odgovarao na postavljena pitanja S.I., a da se S.I. prilikom postavljanja pitanja služio svojim bilješkama.

Iskaz navedenog svjedoka potvrđuje i svjedokinja M.B. kada navodi da je okrivljenik davao iskaz u prisutnosti branitelja, koji je S.I. njoj reproducirao u zapisnik, kao i odgovore na postavljena pitanja. Sud nije imao razloga ne pokloniti vjeru iskazu navedene svjedokinje jer, kao službena osoba koja je samo sudjelovala u pisanju zapisnika, ni na koji način nije zainteresirana za ishod ovog kaznenog postupka, pa tako nije imala razloga svjedočiti na štetu okrivljenika.

Iz navedenih iskaza također je nesporno da niti okrivljenik, a niti branitelj kako u tijeku tako i nakon završenog ispitivanja, nisu stavljali primjedbe na način ispitivanja osumnjičenika kao ni sastavljanja zapisnika, a što uostalom potvrđuje i svjedok P.B. u svom iskazu.

Sud nije poklonio vjeru iskazu svjedoka P.B. jer je isti nelogičan i neživotan, evidentno usmjeren na pokušaj ekskulpacije okrivljenika. Naime, nije logično da P.B. kao odvjetnik i branitelj okrivljenika, koji je optužen za teško kazneno djelo, ne bi stavljaio primjedbe na način ispitivanja i sastavljanja zapisnika pred redarstvenim vlastima ukoliko bi takvo ispitivanje bilo provedeno suprotno zakonu, jer je usotalom njegova osnovna zadaća, kao branitelja, osigurati zakonitost postupanja redarstvenih vlasti i očuvanje okrivljenikovih prava.

Svojim iskazom na glavnoj raspravi, u situaciji kada više nije branitelj okrivljenika, svjedok pokušava kompromitirati zakonitost citiranog zapisnika u kojemu je sadržan iskaz okrivljenika kojim kazneno djelo priznaje, budući da je kao profesionalac svjestan značaja tog zapisnika za donošenje zakonite odluke o terećenom kaznenom djelu

Temeljem iznijetoga, nesporno je da je okrivljenik ispitivan pred redarstvenim vlastima u prisutnosti branitelja, pri čemu su mu osigurana njegova prava koja mu pripadaju po zakonu, a o čemu je sačinjen zapisnik koji su i okrivljenik i branitelj potpisali bez primjedbi, pa se navedeni zapisnik može koristiti kao dokaz u kaznenom postupku, sukladno odredbi čl. 177. st. 5. ZKP.“

40. Dana 11. listopada branitelj podnositelja zahtjeva, a dana 13. listopada 2005. godine sam podnositelj zahtjeva, podnijeli su žalbe protiv odluke od 26. rujna 2005.godine. Tvrdili su da je policija ispitivala podnositelja zahtjeva od 1. lipnja 2004. godine u 06,00 sati do 4. lipnja 2004. godine bez prisutnosti branitelja. Sada su tvrdili da podnositelju zahtjeva tijekom tog vremena nije bilo dozvoljeno spavati i da mu nije dana hrana ni njegovi lijekovi. Kad je policijski službenik konačno diktirao

njegovu navodnu izjavu zapisničarki, podnositelj zahtjeva je spavao za stolom. Glede prisutnosti P.B.-a, tvrdili su da on nije bio izabrani branitelj podnositelja zahtjeva, nego da ga je, kao što je izjavio sam P.B., policija pozvala s popisa odvjetnika koji su pristali odgovarati na hitne pozive policije. Nadalje, istaknuli su da je P.B. rekao da ga je policija pozvala nakon ponoći, dok je u zapisniku o ispitivanju navedeno da je pozvan u 23,00 sata, da je došao deset minuta nakon ponoći i da je ispitivanje počelo dvadeset pet minuta nakon ponoći. Ispitivanje podnositelja zahtjeva koje je provela policija završilo je u 02,30 sati ujutro. Stoga je odvjetnik bio prisutan oko jedan sat, a to sigurno nije bilo dovoljno da podnositelj zahtjeva dâ cjelovitu izjavu i da se istu natipka, budući da pisana izjava sadrži sedam i pol stranica.

Nadalje, ukazali su na dio izjave P.B.-a prema kojoj je uobičajena praksa zagrebačke policije da pozove branitelje nakon što je ispitivanje osumnjičenika dovršeno. Naglasili su i da niti podnositelju zahtjeva niti njegovom branitelju nije dan primjerak zapisnika o izjavi podnositelja zahtjeva.

41. Dana 3. studenog 2005. godine Vrhovni sud je odbio žalbe. Relevantni dio odluke glasi kako slijedi:

“... dokazi koji se nalaze u spisu predmeta, a prije svega zapisnik o ispitivanju optuženika, tada u svojstvu osumnjičenika, od 04. lipnja 2005. godine, ukazuju da je sud prvog stupnja ispravno ocijenio kako je optuženik ispitivan pred redarstvenim vlastima u nazočnosti branitelja kome je potpisao punomoć, pri čemu su mu osigurana prava koja mu pripadaju po zakonu, a o čemu je sačinjen zapisnik koji je, bez primjedbi, potpisan kako od strane optuženika, tako i od branitelja. Zakonitost ispitivanja optuženika pred redarstvenim vlastima potvrdili su i svjedoci S.I., djelatnik policije koji je obavljao ispitivanje, te M.B. koja je vodila zapisnik o ispitivanju, a čijim iskazima je sud prvog stupnja s pravompoklonio vjeru jer su dani logično i detaljno, dok opravdano nije povjerovao iskazu svjedoka P.B. koji je kontradiktoran njegovim vlastitim postupcima kao branitelja koji je bio prisutan ispitivanju te potpisao zapisnik bez primjedaba i koji očigledno sada iskazuje s namjerom da pogoduje optuženiku.

Tako ne stoji žaliteljev prigovor kako mu nije bio omogućen vlastiti izbor branitelja, već da branitelj izabran od strane redarstvenih vlasti, a sobzirom na iskaz svjedoka S.I. kako je optuženiku ponudio mogućnost vlastitog izbora branitelja, što je on i pokušao, ali mu taj odvjetnik nije bio dostupan, pa je s liste odvjetnika odabrao odvjetnika P.B. i potpisao mu punomoć. Ovakav postupak u skladu je s odredbom čl. 177. st. 5. ZKP koja propisuje da, ako je iz okolnosti vidljivo da izabrani branitelj u propisanom roku od tri sata ne može doći, redarstvene vlasti će osumnjičeniku omogućiti da uzme branitelja s liste dežurnih odvjetnika koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama uz izvješće Županijskom sudu

...

Konačno, ne stoji ni prigovor da žaliteljev branitelj nije ni formalno bio nazočan njegovom ispitivanju, a što se ustvari odnosi na navod da je ispitivanje optuženika de facto obavljeno prije dolaska branitelja i zabilježeno u pisanoj formi od strane djelatnika policije, te da je, prilikom njegovog ispitivanja u nazočnosti branitelja,

pisani tekst samo izdiktiran u zapisnik. Naime, pisani tekst na koji ukazuje žalba odnosi se na bilješke koje je svjedok S.I. kao djelatnik redarstvenih vlasti vodio prilikom prikupljanja obavijesti od osumnjičenika u skladu s čl. 177. st. 5. ZKP, a s čime je zastao do dolaska branitelja. S tim bilješkama svjedok se, prema vlastitom iskazu, služio prilikom ispitivanja optuženika u nazočnosti branitelja, što ne predstavlja protuzakonitu radnju, a osumnjičenik je usmeno ponovio svoju obranu pri čemu je odgovarao i na postavljena pitanja.

...”

42. Nakon što je 16. siječnja 2006. godine održano završno ročište, sud je, oslanjajući se uglavnom na priznanje dano policiji, utvrdio da je podnositelj zahtjeva kriv za teško ubojstvo i osudio ga na dvadeset osam godina zatvora. Istovremeno je podnositelju zahtjeva produljen pritvor.

43. Istoga je dana podnositelj zahtjeva zatražio da mu bude dodijeljen novi branitelj. Naveo je da ga je postavljeni branitelj po službenoj dužnosti posjetio samo jednom, dana 2. svibnja 2005. godine, 333. dan njegovog pritvora, i tada samo da ga traži novac.

44. Dana 18. siječnja 2006. godine podnositelj zahtjeva je zatražio od Županijskog suda u Velikoj Gorici dozvolu da izvrši uvid u spis predmeta. Dana 22. siječnja 2006. godine zatražio je da se dozvoli odvjetniku M.U. da izvrši uvid u spis predmeta i da ga posjeti u zatvoru, kako bi mogao izjaviti žalbu. Dana 13. veljače 2006. godine obavijestio je sud da je primio prvostupanjsku presudu i da mu je potrebna pomoć odvjetnika da podnese žalbu.

45. Dana 15. veljače 2006. godine predsjednik vijeća obavijestio je podnositelja da su njegovi zahtjevi od 18. i 22. siječnja 2006. godine odobreni, te da je određen datum 21. veljače 2006. godine, uz dozvolu da izvrši uvid u spis predmeta u trajanju od dva sata. Predsjednik vijeća je odbio zahtjev podnositelja od 13. veljače 2006. godine da mu se službeno postavi drugi branitelj, zbog toga što nisu bili ispunjeni uvjeti da se već imenovani branitelj razriješi. Podnositelj zahtjeva je obaviješten da može imenovati branitelja po vlastitom izboru.

46. Dana 19. veljače 2006. podnositelj zahtjeva je ponovio da ne želi da ga zastupa odvjetnik M.K. Dana 20. veljače ponovno je prigovorio da ga odvjetnik M.K. nije posjetio u zatvoru i da s njim nije imao nikakav kontakt.

47. Dana 21. veljače 2006. godine M.K. je u ime podnositelja zahtjeva izjavio žalbu protiv prvostupanjske presude. Tvrdio je da se presuda temelji na priznanju podnositelja zahtjeva danom policiji bez prisutnosti branitelja. Ponovio je sve prethodno navedene tvrdnje u tom pogledu.

48. Istoga je dana predsjednik vijeća dozvolio odvjetnicima M.U., L.J.P. i S.E. da posjete podnositelja zahtjeva u zatvoru. Dana 23. veljače 2006. godine M.U. je dostavio punomoć za zastupanje podnositelja zahtjeva.

49. Dana 27. veljače 2006. godine podnositelj zahtjeva je podnio žalbu protiv prvostupanjske presude. Podrobno je analizirao ishod postupka te je

također ponovio svoje ranije navode glede ispitivanja u policijskoj stanici, ponavljajući tvrdnje iz žalbi od 11. i 13. listopada 2005. godine (vidi stavak 42.).

50. Dana 15. ožujka 2006. godine M.U. je izjavio žalbu ponavljajući iste tvrdnje glede policijskog ispitivanja podnositelja zahtjeva.

51. Dana 5. travnja 2006. godine predsjednik vijeća razriješio je odvjetnika M.K. njegovih dužnosti.

52. Dana 14. rujna 2006. godine Vrhovni sud je potvrdio prvostupanjsku presudu. Relevantni dio drugostupanjske presude glasi kako slijedi:

“ Nije povrijeđeno niti pravo optuženikove obrane, jer se povreda iz čl. 367. st. 3. ZKP-a može ostvariti samo tijekom glavne rasprave, odnosno u tijeku njezinih priprema, dok se ovdje pobijaju radnje poduzete u predkaznenom postupku.

Međutim, neovisno o tome treba reći da pravo optuženika na branitelja nije povrijeđeno. Uvidom u spis utvrđeno je da su djelatnici policije, odmah po uhićenju, na traženje optuženika obavijestili odvjetnika E. Z., koji nije pristupio zbog odsustva u inozemstvu, već je angažirao odvjetnika V. M., koji također nije pristupio. Potom su redarstvene vlasti omogućile optuženiku da izabere branitelja iz reda odvjetnika, s liste dežurnih odvjetnika koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora, na što je optuženik pristao i potpisao punomoć za zastupanje odvjetniku P. B.. Time je postupljeno u svemu sukladno čl. 177. st. 5. ZKP-a, pa se ne može tvrditi da je optuženiku uskraćeno pravo na branitelja po vlastitom izboru. Da li je ovako opunomoćeni branitelj, koji je nazočio ispitivanju i potpisao zapisnik bez primjedaba, doista i pružio optuženiku odgovarajuću stručnu pomoć u skladu sa Statutom odvjetničke komore i Odvjetničkim kodeksom, pitanje je braniteljeve profesionalne savjesti i odvjetničke etike, a ne predmetom ocjene ovog suda u smislu zakonitosti pribavljenog dokaza - obrane optuženika, pred redarstvenim vlastima u nazočnosti tog izabranog branitelja.

Daljnji prigovori žalbe po odvjetniku M. U., vezano za navodno maltretiranje optuženika od strane djelatnika policije i uskraćivanje jela i pića, što je optuženik doživio kao psihičku i fizičku prisilu, osim što nemaju uporišta u iskazima saslušanih službenih osoba S. I. i M. B., nemaju uporišta niti u iskazu nazočnog branitelja P. B., koji, između ostalog, navodi da je optuženik pred njim pojeo sendvič i popio sok. Osim toga, psihofizičko stanje optuženika u vrijeme ispitivanja bilo je predmetom ocjene vještaka psihijatra prof. dr. D. K. K., koja zaključuje da, kako prema sačinjenom zapisniku, tako i prema suvislosti izražavanja, ništa ne ukazuje da bi kod optuženika došlo do bilo kakovog poremećaja psihičkog stanja i svijesti tijekom davanja obrane. To niti u vezi sa povišenim šećerom i krvnim tlakom, na što ukazuje optuženik. Zaključak vještaka se, doduše, pobija u žalbi, ali o tome će nastavno biti riječi.

Slijedom toga, neosnovan je i prigovor žalbe da bi prilikom ispitivanja pred policijom prema optuženiku bila primijenjena kakva prisila ili drugo slično sredstvo u cilju priznanja kaznenog djela. ”

53. Dana 3. srpnja 2007. godine podnositelj zahtjeva je podnio ustavnu tužbu, tvrdeći da je povrijeđeno njegovo pravo na odvjetnika tijekom cijelog postupka, a osobito tijekom ispitivanja pred policijom, te da je njegovo navodno priznanje pred policijom bilo nezakonito pribavljeno. Prigovorio je i da je bio zadržan u policijskoj upravi od 1. do 4. lipnja 2004. godine, svo vrijeme sjedeći na stolcu, bez sna i hrane, te da je, kad je stigao u Zatvor u Zagrebu, imao ozlijede po tijelu.

54. Ustavni sud Republike Hrvatske je dana 11. ožujka 2009.. godine odbio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva. Sud je utvrdio da se podnositelj zahtjeva koristio svim jamstvima poštenog suđenja tijekom cijelog kaznenog postupka protiv njega i da nije bilo nikakvih dokaza koji bi potkrijepili njegov navod da ga je dugotrajno ispitivanje koje je obavila policija dovelo do stanja tjelesne i psihičke iscrpljenosti, koje ga je moglo dovesti do toga da se lažno optuži. Relevantni dio odluke glasi kako slijedi:

“...u ustavnoj tužbi se prigovara nedopustku branitelja pri ispitivanju kod redarstvenih vlasti u razdoblju od 2. do 4. lipnja 2004. godine (pogrešno se u ustavnoj tužbi navodi 1. lipnja, jer iz spisa proizlazi da je podnositelj uhićen 2. srpnja 2006. u 7.00 sati). U drugostupanjskoj presudi, utvrđeno je da podnositelju nije „nametnut“ branitelj P.B.. Naime, odmah po uhićenju, na traženje optuženika, djelatnici policije pokušali su izvijestiti odvjetnika E.Z., ali je bio odsutan u inozemstvu. Nakon toga je podnositelj angažirao odvjetnika V.M., koji također nije pristupio. Potom su redarstvene vlasti omogućile podnositelju da izabere branitelja iz reda odvjetnika, s liste dežurnih odvjetnika koje je sastavila Hrvatska odvjetnička komora za područje Zagrebačke županije, te je podnositelj potpisao punomoć izabranom odvjetniku P.B.. Time ...mu nije uskraćeno pravo na branitelja po osobnom izboru. Je li ovakvo izabrani branitelj podnositelju doista pružio odgovarajuću stručnu pomoć u skladu sa Statutom Hrvatske odvjetničke komore, pitanje je braniteljeve profesionalne savjesti i odvjetničke etike, a nije predmetom ocjene u žalbenom postupku, opravdano je istaknuo Vrhovni sud Republike Hrvatske.

...

U odnosu na navode da je podnositelj maltretiran (psihički, fizički, uskraćivanjem jela, pića i na druge načine) od strane djelatnika policije u navedenom razdoblju kada je sačinjena izjava o priznanju kaznenog djela za koje je sada pravomoćno osuđen, drugostupanjski sud utvrđuje da takvi navodi nemaju osnova u iskazima saslušanih djelatnika policije, a niti u iskazima tada prisutnog branitelja P.B. Psihofizičko stanje podnositelja u vrijeme ispitivanja bilo je predmetom ispitivanja vještačenja vještakinje-psihijatrice, koja je zaključila da prema sačinjenom zapisniku i prema suvislom izražavanju, ništa ne ukazuje da bi kod podnositelja došlo do bilo kakvog poremećaja psihičkog stanja i svijesti tijekom davanja iskaza. Nadalje, taj sud utvrđuje da iscrpan iskaz podnositelja na šest stranica teksta obiluje detaljima, imenima, datumima i lokacijama koji mogu biti poznati samo osobi koja govori iz proživljenog iskustva. Takav opsežan iskaz podudaran je s drugim utvrđenim činjenicama tijekom postupka. Također je utvrđeno da nema bilo kakve liječničke dokumentacije o zdravstvenim tegobama podnositelja tempore criminis. Istoga dana kada je počinio kazneno djelo, podnositelj je oborio stablo oraha, što je zahtjevan fizički posao. Podnositelj je osoba znatne fizičke težine (u vrijeme počinjenja imao je oko 100 kg), a time nesporno i jače fizičke snage.

Vještakinja ... tijekom postupka dala je u pisanoj i usmenoj formi svoje stručno mišljenje o psihofizičkom stanju podnositelja tijekom ispitivanja pred redarstvenim vlastima, te je i Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdio da nema potrebe za novim vještačenjem, te da ispitivanje pred redarstvenim vlastima nije bilo protuzakonito.

Uzevši u obzir sve utvrđene činjenice u vezi s navedenim ispitivanjem pred redarstvenim vlastima, Ustavni sud utvrđuje da nema dokaza koji bi ukazivali da su redarstvene vlasti dugim ispitivanjem dovele podnositelja u stanje psiho-fizičke iscrpljenosti u kojem bi stanju iskazivao netočne i za njega otegotne činjenice. Iako je podnositelj kod redarstvenih vlasti boravio od 2. lipnja 2004. od 7.00 sati do 4. lipnja 2004. godine kada je sačinjen zapisnik, analizom svih isprava u spisu koje se odnose na to razdoblje predistražnog postupka ne može se utvrditi zlostavljanje koje bi dovelo do povrede navedenih ustavnih prava.

...”

3. Odluke koje se tiču pritvora podnositelja zahtjeva

55. Dana 3. lipnja 2004. godine, istražni sudac Županijskog suda u Zagrebu naložio je da podnositelj zahtjeva bude zadržan kod policije za daljnja dvadeset četiri sata, do 07,00 sati dana 4. lipnja 2004. godine, temeljem članka 98. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku. U odluci je izričito navedeno da je podnositelj zahtjeva uhićen dana 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva. On se nije žalio protiv te odluke.

56. Dana 4. lipnja 2004. godine istražni sudac je, pozivajući se na članak 98. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku, odredio pritvor protiv podnositelja zahtjeva u trajanju od 48 sati, do 13,00 sati dana 6. lipnja 2004. godine. U odluci je izričito navedeno da je podnositelj zahtjeva uhićen dana 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva i njegovom branitelju V.M.. Nije izjavljena žalba.

57. U pismu od 5. lipnja 2004. godine istražni sudac je naložio Okružnom zatvoru u Zagrebu da i dalje zadrži podnositelja zahtjeva do ponoći dana 7. lipnja 2004. godine.

58. Dana 7. lipnja 2004. godine istražni sudac je naložio njegov daljnji pritvor na temelju članka 102. stavka 1. točke 4. Zakona o kaznenom postupku. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva i njegovom branitelju V.M. Oni nisu izjavili žalbu.

59. Dana 30. srpnja 2004. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj nisu bili prisutni. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva i njegovom branitelju V.M. Oni nisu izjavili žalbu.

60. Dana 8. studenog 2004. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj. Odluka je

dostavljena podnositelju zahtjeva i njegovom branitelju V.M. Oni nisu izjavili žalbu.

61. Dana 12. siječnja 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva. On nije izjavio žalbu.

62. Dana 17. ožujka 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj, iako su bili uredno pozvani. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva. On nije izjavio žalbu.

63. Dana 19. svibnja 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj. Nema naznake u spisu predmeta da je ova odluka dostavljena ijednom od njih.

64. Dana 20. srpnja 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj, iako je ovaj drugi bio uredno pozvan. Ova je odluka dostavljena podnositelju zahtjeva i on je izjavio žalbu, tvrdeći da nema nikakvih dokaza protiv njega i da mu je izvanraspravno vijeće produljilo pritvor koristeći uvijek istu formulaciju, bez da je ispitalo jesu li se okolnosti promijenile.

65. Dana 4. kolovoza 2005. godine Vrhovni sud je odbio žalbu podnositelja zahtjeva.

66. Dana 27. rujna 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj, iako je ovaj drugi bio uredno pozvan. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva. Nije izjavljena žalba.

67. Dana 8. prosinca 2005. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Velikoj Gorici produljilo je pritvor protiv podnositelja zahtjeva na temelju članka 102. stavka 1. toč. 4. Zakona o kaznenom postupku. Nisu bili prisutni ni podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj, iako je ovaj drugi bio uredno pozvan. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva. Nije izjavljena žalba.

II MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

68. Mjerodavni dio *Ustava Republike Hrvatske* („Narodne novine“, br. 41/2001 od 7. svibnja 2001.) glasi kako slijedi:

Članak 140.

"Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona. Njihove se odredbe mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na način koji su u njima utvrđeni, ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava." ..."

Mjerodavni dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 49/2002 od 3. svibnja 2002. - "Ustavni zakon o Ustavnom sudu") glasi kako slijedi:

Članak 62.

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

...”

69. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 62/2003, 178/2004 i 115/2006), glase kako slijedi:

Članak 2.

“ ...

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe."

Članak 97.

Redarstvene vlasti moraju uhićenika odmah, a najkasnije u roku od dvadeset četiri sata dovesti istražnom sucu ili ga pustiti na slobodu. Zakašnjenje moraju posebno obrazložiti.

...”

Članak 102.

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

...

4) ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zlouporabe opojnih droga, iznude, zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, zlouporabe položaja ili ovlasti, udruživanja za počinjenje kaznenog djela

ili kojeg drugog kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od dvanaest godina ili teža kazna, ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela.

..."

Članak 110.

(1) Žalbu protiv rješenja kojim se određuje, produljuje ili ukida pritvor mogu podnijeti okrivljenik, njegov branitelj i državni odvjetnik u roku od dva dana...."

..."

Članak 171.

"(1) Sva tijela državne vlasti i sve pravne osobe dužne su prijaviti kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, koja su im dojavljena ili za koja su sami saznali.

..."

Članak 173.

„(1) Prijava se podnosi nadležnome državnom odvjetniku pisano ili usmeno.

...

(3) (3) Ako je prijava podnesena sudu, redarstvenoj vlasti ili nenadležnome državnom odvjetniku, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti nadležnome državnom odvjetniku.”

70. Temeljem članka 430. Zakona o kaznenom postupku, kad okrivljenik traži izmjenu pravomoćne presude nakon što je Europski sud za ljudska prava utvrdio povredu, *inter alia*, prava na pošteno suđenje, primjenjuju se pravila o ponavljanju postupka.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČL. 3. KONVENCIJE

71. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da ga je policija tukla i tijekom prijevoza u Policijsku upravu Zagrebačku i tijekom policijskog ispitivanja i da je tijekom tog ispitivanja od 6 sati ujutro 1. lipnja 2004. do oko 1 sat ujutro dana 4. lipnja 2004. godine bio lišen sna i prisiljen sjediti na stolcu. Poziva se na članak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. "

A. Dopuštenost

1. Navodne batine od strane policije tijekom prijevoza podnositelja zahtjeva u Policijsku upravu Zagrebačku

72. Podnositelj zahtjeva tvrdi da ga je dana 1. lipnja 2004. godine, dok je izlazio iz policijskog vozila, policijski službenik iznenada udario u stražnji dio vrata, uslijed čega je pao na pod i zadobio modrice na prstima, lijevom laktu i čelu. Nije dobio nikakvu medicinsku pomoć, nego je mogao isprati krv u zahodu. Podnositelj zahtjeva tvrdi da još uvijek ima ožiljke od tih rana.

73. Sud ponavlja da je u slučaju kad se za osobu koja je odvedena u policiju u dobrom zdravstvenom stanju utvrdi da je u vrijeme puštanja na slobodu ozlijeđena, država dužna pružiti uvjerljivo objašnjenje o tome što je te ozljede prouzročilo, u protivnom nedvojbeno se otvara pitanje primjene članka 3. (vidi predmete *Selmouni protiv Francuske* [GC], br. 25803/94, paragraf 87, ECHR 1999 V, i *Satk and Others* protiv Turske, br. 31866/96, stavak 54, 10. listopada 2000.). Navodi o zlostavljanju moraju biti potkrijepljeni odgovarajućim dokazima. Sud je pri ocjeni dokaza obično primjenjivao standard dokazivanja izvan razumne sumnje. Međutim, takav dokaz može proizlaziti iz istodobnog postojanja dovoljno jakih, jasnih i neproturječnih zaključaka ili sličnih neoborenih predmnijeva o činjenicama (vidi predmete *Salman protiv Turske* [GC], br. 21986/93, paragraf 100., ECHR 2000 VII, te *Dedovskiy and Others protiv Rusije*, br. 7178/03, paragraf 74., 15. svibnja 2008.).

74. Kada pojedinac iznese uvjerljivu tvrdnju da je pretrpio zlostavljanje od strane policije ili drugih predstavnika državne vlasti protivno članku 3., ta odredba, u kombinaciji s općom dužnošću države iz članka 1. Konvencije da "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom osigura prava i slobode određene u Konvenciji", prešutno zahtijeva provođenje djelotvorne službene istrage. Ta istraga treba biti takva da može dovesti do otkrivanja i kažnjavanja odgovornih. U protivnom, opća zakonska zabrana mučenja i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, unatoč svome fundamentalnom značaju, bila bi nedjelotvorna u praksi i u nekim bi slučajevima predstavnicima države bilo omogućeno da nekažnjeno zloupotrebljavaju prava onih koji se nalaze pod njihovom kontrolom (vidi naprijed citirane predmete *Assenov and Others*, prethodno citirano, paragraf 102.; *Labita protiv Italije*, [GC], br. 26772/95, paragraf 131. ECHR i *Muradova protiv Azerbejdžana*, br. 22684/05, paragraf 100., 2. travnja 2009.).

75. Sud prvenstveno ističe da se u medicinskom izvješću o podnositelju zahtjeva koje je dostavila Vlada, a koje je sastavljeno po njegovom dolasku u Okružni zatvor u Zagrebu dana 4. lipnja 2004. godine, ne spominje postojanje bilo kakvih povreda. Nadalje, iako je na ročištu pred istražnim sucem održanim 4. i 7. lipnja 2000. godine podnositelja zahtjeva zastupao

odvjetnik po njegovom odabiru, on se nije požalio zbog navodnih batina od strane policije tijekom prevoženja. Iako je izjavio pritužbe pred nacionalnim vlastima o navodnom zlostavljanju tijekom policijskog ispitivanja, nikada nije spomenuo batine tijekom prevoženja do Policijske uprave Zagrebačke.

76. Glede navoda podnositelja zahtjeva da ga je dana 1. lipnja 2004. godine u prisutnosti njegove supruge, dok je ulazio u policijski automobil udario policijski službenik, Sud primjećuje da supruga podnositelja zahtjeva nije spomenula taj incident, a podnositelj nije pred nacionalnim vlastima predložio da se o tome kao svjedok sasluša njegova supruga. Činjenica da je supruga podnositelja zahtjeva odlučila da neće svjedočiti u kaznenom postupku protiv njega nije relevantna za ovo pitanje, budući da moguće svjedočenje koje se tiče navodnih batina od strane policije nije povezano s ocjenom kaznene odgovornosti podnositelja zahtjeva za ubojstvo.

77. Sud nalazi da je zbog nepostojanja jasnih medicinskih nalaza kojima se utvrđuje da bi podnositelj zahtjeva imao bilo kakve ozlijede, zajedno s nepostojanjem uvjerljivih dokaza da je protiv podnositelja zahtjeva upotrebljena fizička sila, njegov prigovor u odnosu na materijalni vid članka 3. Konvencije nedokazan. Iz istih razloga njegovoj tvrdnji da ga je tijekom prijevoza policija tukla nedostaje vjerodostojnosti, i stoga ne povlači za sobom postupovnu obvezu istrage navoda podnositelja temeljem članka 3. Konvencije.

78. Slijedi da su prigovori glede navodnih batina koje je podnositelj zahtjeva dobio od policije tijekom prijevoza do Policijske uprave Zagrebačke očigledno neosnovani, te moraju biti odbijeni temeljem članka 35. stavaka 3.(a) i 4. Konvencije.

2. Navodno zlostavljanje tijekom policijskog ispitivanja

(a) Tvrdnje stranaka

79. Vlada je tvrdila da su prigovori temeljem članka 3. Konvencije podneseni izvan roka od šest mjeseci, budući da je nadležni sud te navode odbio dana 26. rujna 2005. godine, a podnositelj je svoj zahtjev podnio Sudu dana 10. prosinca 2007. godine.

80. Nadalje tvrde da podnositelj zahtjeva nije iscrpio ni domaća pravna sredstva, budući se istražnom sucu nije požalio u vezi sa navodnim zlostavljanjem, nije podnio kaznenu prijavu mjerodavnim tijelima kaznenog progona protiv policijskih službenika koji su navodno sudjelovali u tome, niti bilo kakve prigovore Ministarstvu unutarnjih poslova u odnosu na to kako su s njim postupali policijski službenici. Isto je tako propustio tražiti naknadu štete od države u tom pogledu.

81. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je iscrpio sva dostupna pravna sredstva, budući da je prigovorio da je tijekom postupka koji se protiv njega vodio bio zlostavljan, uključujući i podnošenje ustavne tužbe koju je dana 11. ožujka 2009. godine Ustavni sud odbio.

(b) Ocjena Suda*(c) Poštivanje pravila o šest mjeseci*

82. Sud ponavlja da je cilj šestomjesečnog roka iz članka 35. stavka 1. promicati pravnu izvjesnost, osiguravajući da se u predmetima u kojima se postavljaju pitanja na temelju Konvencije postupa u razumnom roku i da donesene odluke ne mogu konstantno biti pobijane. On označuje vremenske granice nadzora koji obavljaju tijela Konvencije i pojedincima i državnim vlastima označava kada nastupa razdoblje nakon kojega takav nadzor više nije moguć (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet *Walker protiv Ujedinjene Kraljevine* (dec.), br. 34979/97, ECHR 2000-I).

83. U pravilu, rok od šest mjeseci teče od dana donošenja konačne odluke u procesu iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Kada je, međutim, od početka jasno da podnositelj zahtjeva nema na raspolaganju nikakvo djelotvorno pravno sredstvo, taj rok teče od dana donošenja akata ili mjera kojima se prigovara, ili od datuma saznanja za taj akt, njegov učinak na ili njegove negativne posljedice za podnositelja zahtjeva (vidi predmet *Dennis and Others protiv Ujedinjene Kraljevine* (dec.), br. 76572/01, 2. srpnja 2002.). Članak 35. stavak 1. ne može biti tumačen niti na način koji bi zahtijevao da podnositelj zahtjeva obavijesti Sud o svome prigovoru prije nego što je njegov položaj u vezi toga pitanja konačno riješen na domaćoj razini. Dakle, kada sam podnositelj zahtjeva iskoristi očigledno postojeće pravno sredstvo i tek nakon toga postane svjestan okolnosti koje to pravno sredstvo čine nedjelotvornim, može biti primjereno, u svrhu članka 35. stavka 1., smatrati da rok od šest mjeseci teče od datuma kad je podnositelj zahtjeva postao svjestan ili trebao postati svjestan tih okolnosti (vidi predmet *Paul and Audrey Edwards protiv Ujedinjene Kraljevine* (dec.), br. 46477/99, 4. srpnja 2001.).

84. Sud ponavlja da se, u slučaju kad je izvršena radnja navodno protivna člancima 2. i 3. Konvencije, od žrtve očekuje da poduzme korake kako bi pratila napredak istrage ili nepostojanje istrage i da svoj zahtjev podnese dovoljno brzo nakon što je postala svjesna, ili je trebala postati svjesna nepostojanja bilo kakve učinkovite kaznene istrage (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Varnava and Others protiv Turske* [GC], nos. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 i 16073/90, paragraf 158., ECHR 2009-...).

85. Što se tiče ovoga predmeta, Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva tijekom cijelog suđenja u kaznenom postupku opetovano postavljao pitanje postupanja prema njemu dok je bio u rukama policije u policijskoj stanici, i da je podnositelj zahtjeva i u svojoj ustavnoj tužbi iznosio takve tvrdnje. Stoga je rok od šest mjeseci počeo teći u trenutku kada je Ustavni sud odbio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, dana 11. ožujka 2009. godine. Ovaj zahtjev je podnesen Sudu dana 10. prosinca 2007. godine.

86. Slijedi da prigovor Vlade da podnositelj zahtjeva nije poštovao rok od šest mjeseci treba odbiti.

(ii) *Iscrpljenje domaćih pravnih sredstava*

87. Sud ponavlja da, ako podnositelj zahtjeva može birati između više domaćih pravnih sredstava, tada je, u svrhu poštivanja pravila o iscrpljenju domaćih pravnih sredstava, dovoljno da iskoristi ono pravno sredstvo koje nije nerazumno i uz pomoć kojega može dobiti zadovoljštinu u odnosu na bit svojih prigovora na temelju Konvencije (vidi, između ostalog, *Hilal protiv Ujedinjene Kraljevine* (dec.), br. 45276/99, 8. veljače 2000., i *Krumpel and Krumpelová protiv Slovačke*, br. 56195/00, paragraf 43, 5. srpnja 2005.). Doista, kada podnositelj zahtjeva može birati između više pravnih sredstava čija razlika u djelotvornosti nije očita, Sud će zahtjev iscrpljenja domaćih pravnih sredstava tumačiti u prilog podnositelja zahtjeva (vidi *Budayeva and Others protiv Rusije*, br. 15339/02, 21166/02, 20058/02, 11673/02 i 15343/02, paragraf 110., ECHR 2008-... (izvadci), te predmete citirane u tom predmetu). Nakon što je podnositelj zahtjeva iskoristio takvo pravno sredstvo, od njega se ne može zahtijevati da pokuša i s drugima koja su mu također bila na raspolaganju, ali vjerojatno ne s puno više izgleda za uspjeh (vidi predmet *Ivan Vasilev protiv Bugarske*, br. 48130/99, paragraf 56, 12. travnja 2007. te predmete citirane u tom predmetu).

88. Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva u podnesku predanom raspravnom sudu 9. prosinca 2004. godine prigovorio načinu na koji ga je policija ispitivala i izričito tvrdio da ga je policija tukla, lišavala sna i prisilila da stalno sjedi na stolcu od 6 sati ujutro 1. lipnja 2004. godine do oko 1 sat ujutro 4. lipnja 2004. godine, kao i da ga je dvadeset četiri sata lišavala hrane. Ove je navode ponovio u svojoj žalbi protiv prvostupanjske presude i u ustavnoj tužbi.

89. Sud smatra da je time što je obavijestio sudske vlasti o tome kako se prema njemu postupalo tijekom policijskog ispitivanja, podnositelj zahtjeva ispunio svoju dužnost obaviješćivanja mjerodavnih nacionalnih vlasti o tome da je bio zlostavljan. S tim u vezi Sud također ima na umu mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku, koje traže da sud koji zaprimi kaznenu prijavu koja sadrži navode o kaznenom djelu koje se progoni po službenoj dužnosti, odmah tu kaznenu prijavu proslijedi nadležnom državnom odvjetništvu. Po mišljenju Suda, nema dvojbe da navodi o zlostavljanju od strane policije predstavljaju takvo kazneno djelo.

90. Glede građanskih pravnih sredstava na koje je ukazala Vlada, Sud smatra da djelotvorno odvratanje državnih službenika od toga da vrše zlostavljanje koje dovodi u pitanje temeljne vrijednosti, zahtjeva učinkovite kaznene pravne odredbe. Građanska pravna sredstva na koja se poziva Vlada ne mogu se smatrati dostatnima za ispunjavanje obveza države ugovornice temeljem članka 3. Konvencije u predmetima kao što je ovaj,

budući da im je cilj dosuditi naknadu štete, a ne utvrditi tko je odgovoran i kazniti ga (vidi predmet *Assenov and Others protiv Bugarske* 28. listopada 1998., paragraf 85., Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII).

91. S obzirom na takvu pozadinu, Sud nalazi da je podnositelj zahtjeva na odgovarajući način iskoristio pravna sredstva osigurana u domaćem pravu. Prema tome, prigovori podnositelja zahtjeva koji se tiču načina na koji ga je policija ispitivala ne mogu se odbiti zbog propuštanja da iscrpi domaća pravna sredstva.

(iii) Zaključak

92. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3.(a) Konvencije. Nadalje, primjećuje i da on nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

93. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je po svom dolasku u Policijsku upravu Zagrebačku kratko nakon 6 sati ujutro dana 1. lipnja 2004. godine bio odveden u sobu za ispitivanje i da je tamo držan do 4. lipnja 2004. godine. Cijelo je to vrijeme bio prisiljen sjediti na stolcu bez spavanja, hrane ili liječničke pomoći za bolesti kao što su dijabetes, srčani problemi i visoki krvni tlak. Tijekom ispitivanja policijski su ga službenici stalno pljuskali po licu, udarali u glavu teškom bilježnicom, a kad je pao na pod, nogama su ga udarali po cijelom tijelu, uslijed čega je zadobio povrede, uključujući trajnu povredu trtice.

94. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da način na koji ga je policija ispitivala predstavlja zlostavljanje protivno članku 3. Konvencije.

95. Vlada je tvrdila da policijski službenik nije tukao podnositelja zahtjeva, i da po njegovom dolasku u Okružni zatvor u Zagrebu nisu bile zabilježene nikakve ozlijede. Glede navoda podnositelja zahtjeva da je bio prisiljen sjediti na stolcu za svo vrijeme boravka u Policijskoj upravi Zagrebačkoj, i da nije dobio ni hranu ni vodu, Vlada je tvrdila da je za svo vrijeme boravka u Policijskoj upravi podnositelj zahtjeva dobivao i hranu i pića. Nadalje, tvrde da su podnositelja zahtjeva, nakon što je bio podvrgnut poligrafskom testiranju dana 1. lipnja 2004. godine od 11 sati do 18,15 sati, ispitivala dva policijska službenika, S.I. i R.H., i da su mu tada dozvolili da se odmori na "pomoćnom ležaju" u Policijskoj upravi Zagrebačkoj.

96. Nakon što je uhićen u 7 sati ujutro 2. lipnja 2004. godine policija ga je nastavila ispitivati do u noć 2. lipnja, nakon čega mu je „dana prilika da se odmori na pomoćnom krevetu“ u Policijskoj upravi Zagrebačkoj.

97. Dana 3. lipnja 2004. godine policije je obavila formalni razgovor s podnositeljem zahtjeva uz prisutnost odvjetnika P.B. Kad je razgovor

završio, oko 2,30 sati ujutro 4. lipnja 2004. godine, podnositelj zahtjeva je odveden u Pritvorsku jedinicu Policijske uprave Zagrebačke i smješten u ćeliju s krevetom, gdje je proveo ostatak noći. Pritvorenicima u toj jedinici je redovito davana hrana i piće.

98. Vlada navodi da o niti jednoj naprijed navedenoj činjenici ne postoji pisani dokaz.

99. Glede postupovnog vida članka 3., Vlada tvrdi da je raspravni sud proveo dokaz saslušanjem svih relevantnih svjedoka glede načina na koji je policija ispitivala podnositelja zahtjeva, te da je utvrdio da je to ispitivanje bilo izvedeno u skladu sa zakonom.

2. Ocjena Suda

(a) Materijalni vid članka 3. Konvencije

100. Sud primjećuje da je Vlada u dijelu svog očitovanja koji se tiče navodne materijalne povrede članka 3. Konvencije izjavila da policijski službenik nije udario podnositelja zahtjeva, i da na podnositelju zahtjeva kad je došao u Zatvor u Zagrebu nisu bile zabilježene nikakve povrede. Također su izjavili da je podnositelju zahtjeva bilo dozvoljeno spavati na "pomoćnom ležaju" i da je dobio hranu. Međutim, nikakvi dokumenti ne potvrđuju te izjave.

101. Pri ocjenjivanju verzije događaja prikazane po podnositelju zahtjeva - da su mu uskraćeni san i hrana, te da je bio prisiljen stalno sjediti na stolcu dva dana i devetnaest sati - Sud nalazi da određeni broj činjenica daje vjerodostojnost njegovim tvrdnjama. Sud primjećuje da je ispitivanje podnositelja zahtjeva, koje je dovelo do njegova kaznenog progona zbog ubojstva, bilo lišeno osnovnih postupovnih jamstava (vidi stavke 150. do 158. ove presude). Osobito, podnositelj zahtjeva bio je ispitan bez prisutnosti odvjetnika. Nadalje, njegovo početno zadržavanje kod policije nije evidentirano, s obzirom da je nesporno da je podnositelj zahtjeva stigao u Policijsku upravu Zagrebačku oko 6 sati ujutro 1. lipnja 2004. godine, ali je njegov formalni pritvor započeo dvadeset četiri sata kasnije, u 7 sati ujutro 2. lipnja 2004. godine.

102. Nadalje, u svom iskazu pred raspravnim sudom policijski službenik S.I. koji je ispitivao podnositelja zahtjeva, nije ni na koji način osporio navode podnositelja zahtjeva, iako je bio svjestan i tih navoda i njihove važnosti za pitanje je li priznanje podnositelja zahtjeva bilo dano u skladu s nepohodnim postupovnim jamstvima, a upravo to je bilo pitanje o kojem je taj policijski službenik bio pozvan svjedočiti. Nadalje, odvjetnik P.B. je posvjedočio da je podnositelj zahtjeva u trenutku kada je on došao u Policijsku upravu u 1 sat prije podne 4. lipnja 2004. godine izgledao vrlo umorno i da je u stvari zaspao za stolom za kojim je sjedio.

103. Sud također bilježi činjenicu da policija nije vodila nikakvu evidenciju o vremenu kada su policijski službenici obavljali razgovor s

podnositeljem zahtjeva, osim da je poligrafsko testiranje obavljeno između 11 sati ujutro i 18,15 sati 1. lipnja 2004. godine, a završni razgovor 4. lipnja 2004. godine. Također, policija nije vodila nikakvu evidenciju o tome kada je podnositelju zahtjeva bilo dozvoljeno spavati i kada mu je davana hrana i piće. Nadalje, Vlada je navela da je podnositelj zahtjeva tek nakon konačnog razgovora u rano jutro 4. lipnja 2004. godine bio smješten u prikladnu ćeliju u kojoj je bio prikladan krevet.

104. S obzirom na takvu pozadinu, i osobito s obzirom na nepostojanje bilo kakve službene evidencije, Sud prihvaća navode podnositelja zahtjeva kao istinite.

105. Sud ponavlja da je članak 3. Konvencije jedna od najtemeljnijih odredbi Konvencije, od koje nije dozvoljeno nikakvo odstupanje. Ona predstavlja jednu od osnovnih vrijednosti demokratskih društava koja čine Vijeće Europe. Cilj i svrha Konvencije kao instrumenta za zaštitu individualnih ljudskih bića zahtjeva da se ove odredbe tumače i primjenjuju na način da osigurana zaštita bude praktična i djelotvorna (vidi predmet *Avşar protiv Turske*, br. 25657/94, paragraf 390, ECHR 2001-VII (izvatci)). Kada su izneseni navodi temeljem članka 3. Konvencije Sud mora provesti osobito temeljito ispitivanje (vidi predmet *Ülkü Ekinci protiv Turske*, br. 27602/95, paragraf 135., 16. srpnja 2002.), a to će učiniti na temelju dokaza koje su dostavile stranke.

106. Sud ponavlja kako zlostavljanje mora doseći minimalni stupanj težine da bi ulazilo u domašaj članka 3. Ocjena tog minimalnog stupnja je relativna: ona ovisi o svim okolnostima predmeta, kao što su narav i kontekst postupanja, njegovo trajanje, tjelesne i duševne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, dob i zdravstveno stanje žrtve (vidi predmete *Costello-Roberts protiv Ujedinjene Kraljevine*, 25. ožujka 1993., paragraf 30., Serija A br. 247-C i *A. protiv Ujedinjene Kraljevine*, 23. rujna 1998., paragraf 20., *Reports* 1998-VI).

107. Sud je smatrao da je postupanje "nečovječno" jer je, između ostalog, bilo smišljeno, primijenjeno satima bez prestanka i uzrokovalo stvarne tjelesne povrede ili snažnu fizičku i psihičku patnju (vidi predmet *Labita protiv Italije* [GC], br. 26772/95, paragraf 120, ECHR 2000-IV). Postupanje se smatra "ponižavajućim" kada je u žrtvama pobudilo osjećaj straha, tjeskobe ili podređenosti koji ih mogu poniziti i omalovažiti, te ako je moglo slomiti njihov tjelesni ili moralni otpor (vidi predmete *Hurtado protiv Švicarske*, 28. siječnja 1994., mišljenje Komisije, paragraf 67., Serija A br. 280 i *Wieser protiv Austrije*, br. 2293/03, paragraf 36, 22. veljače 2007.).

108. Glede ovoga predmeta, Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva stigao u Policijsku upravu Zagrebačku kratko nakon 6 sati ujutro 1. lipnja 2004. godine, gdje je bio lišen sna i prisiljen stalno sjediti na stolcu dva dana i devetnaest sati. Kad je dana 4. lipnja 2004. godine oko 1 sat ujutro došao odvjetnik P.B., podnositelju zahtjeva je dan sendvič i voćni sok. Sud je

uvjeren da je takvo postupanje uzrokovalo fizičku i psihičku patnju podnositelja zahtjeva u mjeri koja je nespojiva sa zabranom zlostavljanja iz članka 3. Konvencije.

109. S druge strane, Sud ne nalazi dovoljno dokaza da bi utvrdio vjerodostojnost tvrdnji podnositelja zahtjeva da ga je policija tijekom ispitivanja i tukla.

110. Sud smatra da postupanje koje je opisao podnositelj zahtjeva predstavlja nečovječno postupanje i da je stoga došlo do povrede materijalnog vida članka 3. Konvencije.

(b) Postupovni vid članka 3. Konvencije

(a) Opća načela

111. Sud ponavlja kako prema ustaljenoj sudskoj praksi, ako pojedinac iznese uvjerljivu tvrdnju da je pretrpio ozbiljno zlostavljanje protivno članku 3. od strane državnih vlasti, ta odredba, u svezi s općom dužnošću države iz članka 1. Konvencije da "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom osigura prava i slobode određene u Konvenciji", zahtijeva provođenje djelotvorne službene istrage. Obveza provesti istragu "nije obveza rezultata nego sredstava": svaka istraga ne mora nužno biti uspješna ili dovesti do zaključka koji se podudara s tražiteljevim opisom događaja, međutim, ona treba u načelu biti prikladna da dovede do utvrđivanja činjenica predmeta i, ako se dokaže da su navodi istiniti, do identifikacije i kažnjavanja odgovornih.

112. Istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti temeljita. To znači da vlasti uvijek moraju ozbiljno nastojati utvrditi što se dogodilo i, ne bi se smjele oslanjati na brzoplete ili neutemeljene zaključke radi zatvaranja istrage, niti bi takve zaključke smjele koristiti kao temelj za donošenje odluka. Moraju poduzeti sve razumne raspoložive korake radi osiguranja dokaza koji se tiču incidenta, uključujući, *između ostalog*, detaljnu izjavu navodne žrtve, izjave svjedoka očevidaca, forenzičke dokaze i, kada je to prikladno, dodatna liječnička uvjerenja, prikladna dati cjelovit i točan zapis ozlijeda te objektivnu analizu medicinskih nalaza, osobito glede uzroka ozlijeda. Svaki nedostatak istrage koji podriva njenu sposobnost utvrđivanja uzroka ozlijeđivanja ili odgovorne osobe predstavlja rizik da ovaj standard neće biti zadovoljen. Istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti brza. Konačno, mora postojati dovoljan element javne kontrole istrage ili njenih rezultata, osobito, u svim predmetima podnositelj prigovora mora imati djelotvoran pristup istražnom postupku (vidi, između mnogih drugih izvora prava, predmete *Assenov i drugi protiv Bugarske*, 28. listopada 1998., paragrafi 102. et seq., *Reports* 1998-VIII; *Mikheyev protiv Rusije*, br. 77617/01, paragrafi 107.-108., 26. siječnja 2006. i *Petropoulou-Tsakiris protiv Grčke*, br. 44803/04, paragraf 50., 6. prosinca 2007.).

(ii) Primjena načela na ovaj predmet

113. Vraćajući se na okolnosti ovoga predmeta, Sud bilježi da je među strankama nesporno da je podnositelj zahtjeva stigao u Policijsku upravu Zagrebačku u Heinzellovoj ulici u Zagrebu u oko 6 sati ujutro dana 1. lipnja 2004. godine i da je tamo ostao sve do dana 4. lipnja 2004. godine kada je premješten u Okružni zatvor u Zagrebu.

114. Podnositelj zahtjeva je tijekom suđenja i u ustavnoj tužbi opetovano prigovarao da je bio zlostavljan. Time što je obavijestio sudbene vlasti kojima je predmet bio dodijeljen u rad, podnositelj zahtjeva ispunio je svoju dužnost da obavijesti mjerodavne nacionalne vlasti o svom navodnom zlostavljanju.

115. Navodi podnositelja zahtjeva o tome da ga je policija zlostavljala bili su ozbiljni, te su, u svjetlu činjenice da je jasno da je bio u rukama policije od 6 sati ujutro dana 1. lipnja 2004. godine do točno neutvrđenog vremena dana 4. lipnja 2004. godine, tražili da ih mjerodavne vlasti službeno i temeljito ispituju.

116. Sud prvo bilježi da nikada nije otvorena nikakva službena istraga o navodima podnositelja zahtjeva o zlostavljanju. Nadalje primjećuje da je raspravni sud proveo dokaze koji se tiču okolnosti pod kojima je policija ispitivala podnositelja zahtjeva, na način da je kao svjedoke saslušao policijskog službenika S.I., zapisničarku M.B. te odvjetnika P.B. Svi su oni svoje izjave usredotočili na vrijeme kad je odvjetnik P.B. došao u Policijsku upravu, dakle oko 1 sat ujutro dana 4. lipnja 2004. godine. Raspravni je sud utvrdio da je podnositelj zahtjeva pojeo sendvič i popio voćni sok u prisutnosti odvjetnika i da je zatim zaspao za stolom. Međutim, nisu ocijenjene okolnosti boravka podnositelja zahtjeva u policijskoj stanici od 1. lipnja 2004. godine do vremena kad je došao odvjetnik P.B.

117. Raspravni je sud odredio psihijatrijsko vještačenje podnositelja zahtjeva kako bi utvrdio, *između ostalog*, kakvo je bilo njegovo psihičko stanje tijekom policijskog ispitivanja. Međutim, taj nalaz nije pridonijeo provjeri navoda podnositelja zahtjeva o zlostavljanju.

118. Slijedi da nije bilo djelotvorne službene istrage o navodima podnositelja zahtjeva da ga je policija zlostavljala. Stoga je došlo i do povrede postupovnog vida članka 3. Konvencije.

II NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. KONVENCIJE

119. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da njegov pritvor nije bio zakonit i da nije poštivan postupak propisan zakonom, te da nije odmah bio obaviješten o razlozima uhićenja i o tome što mu se stavlja na teret. Prigovorio je i trajanju pritvora i razlozima koji su dani za njegovo pritvaranje, kao i da nije odmah bio doveden pred istražnog suca ovlaštenog naložiti njegovo puštanje na slobodu. Pozvao se na članak 5. stavke 1., 2. i 3. Konvencije, mjerodavni dijelovi kojih glase kako slijedi:

“1. 'Svatko ima pravo na slobodu i sigurnost osobe. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom:

...

c) ako je zakonito uhićen ili pritvoren radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti kad postoji osnovana sumnja da je počinio kazneno djelo ili kad je razumno vjerovati da je to nužno radi spriječavanja izvršenja kaznenog djela ili bijega nakon njegova počinjenja;

...

2. Svatko tko je uhićen mora u najkraćem roku biti obaviješten, na jeziku koji razumije, o razlozima toga uhićenja i o svakoj optužbi protiv sebe.

3. Svatko uhićen ili pritvoren u uvjetima predviđenim stavkom 1.c) ovoga članka mora se u najkraćem roku izvesti pred suca, ili pred drugo zakonom određeno tijelo sudbene vlasti, i ima pravo u razumnom roku biti suđen ili pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati davanjem jamstva da će ta osoba pristupiti suđenju.“

...”

Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

120. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio sva dostupna domaća pravna sredstva jer nije izjavio žalbe protiv odluka koje se odnose na njegov pritvor.

121. Podnositelj zahtjeva je osporio taj stav.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

122. Sud ponavlja da prema članku 35. stavku 1. Konvencije može razmatrati neko pitanje tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha članka 35. je dati svim državama ugovornicama priliku da spriječe ili isprave navodne povrede prije nego što ti navodi budu dostavljeni Sudu (vidi, na primjer, presude u predmetima *Hentrich protiv Francuske*, od 22. rujna 1994., Serija A br.296-A, str. 18, paragraf 33. i *Remli protiv Francuske*, od 23. travnja 33., Reports 1996-II, str. 1996, paragraf 33.). Prema tome, prigovor podnesen Sudu treba prvo, barem u biti, biti podnesen odgovarajućim nacionalnim sudovima, u skladu s formalnim zahtjevima domaćega prava i u propisanim rokovima. Drugačije stajalište značilo bi dupliciranje domaćega procesa i postupka pred Sudom, što bi se teško moglo smatrati spojivim sa supsidijarnim značajem Konvencije (vidi predmet *Gavril Yosifov protiv Bugarske*, br. 74012/01, paragraf 42., 6. studeni 2008.). Ipak, obveza iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava traži samo da podnositelj zahtjeva redovno upotrijebi pravna sredstva koja su

djelotvorna, dostatna i na raspolaganju u odnosu na njegove pritužbe na temelju Konvencije (vidi predmete *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, paragraf 30., 20. srpnja 2004. i *John Sammut and Visa Investments Limited protiv Malte* (dec.), br. 27023/03, 28. lipnja 2005.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

(i) Zadržavanje podnositelja zahtjeva od strane policije

123. Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva došao u policijsku stanicu oko 6 sati ujutro dana 1. lipnja 2004. godine. Prema podnositelju zahtjeva, njegov pritvor treba računati od tog trenutka. Vlada je tvrdila da je on bio formalno uhićen dana 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro i da je njegovo prvotno zadržavanje na temelju izravnog naloga policije trajalo dvadeset četiri sata, do 3. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro.

124. Ostavljajući pitanje stvarnog vremena uhićenja podnositelja zahtjeva na strani, Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva potpisao izvješće o uhićenju, u kojem je izričito navedeno da je uhićen 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro, i da nije stavio nikakav prigovor na taj nalog. Nakon toga je odlukom istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu dana 3. lipnja 2004. godine naloženo produljenje zadržavanja. U toj je odluci istražni sudac izričito naveo da je podnositelj zahtjeva uhićen dana 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro. Odluka je dostavljena podnositelju zahtjeva.

125. Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva prigovorio da je stvarno bio pritvoren od trenutka kada je došao u policijsku stanicu, dakle od 1. lipnja 2004. godine u 6 sati ujutro. Nadalje, prigovorio je da nije bio odmah doveden pred istražnog suca.

126. S tim u vezi Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva, iako je imao pravo izjaviti žalbu protiv odluke istražnog suca, u kontekstu koje je mogao iznijeti prethodno navedene prigovore, to propustio učiniti. Da je njegova žalba bila neuspješna, mogao je podnijeti i ustavnu tužbu.

127. Nadalje, u odluci istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu od 4. lipnja 2004. godine donesenom nakon ročišta održanog u prisustvu podnositelja zahtjeva, ponovno je izričito navedeno da je podnositelj zahtjeva uhićen dana 2. lipnja 2004. godine u 7 sati ujutro. Podnositelj zahtjeva nije izjavio žalbu.

128. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva, time što je propustio izjaviti žalbu protiv odluka istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu od 3. i 4. lipnja 2004. godine, propustio iscrpiti domaća pravna sredstva. Slijedi da ovaj dio zahtjeva treba odbiti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije, zbog neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava.

(ii) Daljnji pritvor podnositelja zahtjeva

129. Glede osnova i trajanja pritvora podnositelja zahtjeva, Sud bilježi da je pritvor određen i potom produljivan brojnim odlukama nacionalnih

sudova. Svaka je od tih odluka dostavljena podnositelju zahtjeva, i uz svaku je dana uputa o pravnom lijeku. Međutim, osim protiv odluke od 20. srpnja 2005. godine, podnositelj zahtjeva nije izjavio žalbu protiv nijedne odluke koja se odnosila na njegov pritvor.

130. Glede odluke od 20. srpnja 2005. godine, kad je Vrhovni sud 4. kolovoza 2005. godine odbio njegovu žalbu, podnositelj zahtjeva nije podnio ustavnu tužbu protiv te odluke.

131. S tim u vezi Sud bilježi da hrvatski Ustav jamči pravo na osobnu slobodu i da je Konvencija izravno primjenjiva u Hrvatskoj. Hrvatski sustav dopušta posebnu ustavnu tužbu protiv svake drugostupanjske odluke o pritvoru (vidi predmet *Peša protiv Hrvatske*, br. 40523/08 i *Getoš-Magdić protiv Hrvatske*, (dec) br. 56305/08, 24. lipnja 2010.).

132. Time što nije iskoristio ova pravna sredstva podnositelj zahtjeva nije nacionalnim vlastima dao priliku da spriječe ili isprave navodne povrede protiv njega, prije nego je te navode iznio Sudu. Slijedi da ovaj dio zahtjeva također treba odbiti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije, zbog neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava.

III NAVODNE POVREDE ČLANKA 6. KONVENCIJE

133. Podnositelj zahtjeva prigovara da je njegovo suđenje bilo nepošteno jer mu nije omogućeno odgovarajuće vrijeme i sredstva za pripremu obrane, da ga je policija ispitivala bez prisutnosti branitelja, da usluge postavljenog branitelja po službenoj dužnosti nisu ispunile zahtjeve poštenog suđenja i da su bez opravdanog razloga odbijeni njegovi zahtjevi da se pozovu svjedoci. Poziva se na članak 6. stavke 1. i 3. (b), (c) i (d) Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

“1. "Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da sud pravično... ispita njegov slučaj...." ...

3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

...

b) da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane

c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde;

d) da ispituje ili daje ispitati svjedoke optužbe i da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe;“

...”

A. Dopuštenost

1. Prigovori koji se tiču vremena i mogućnosti za pripremu obrane podnositelja zahtjeva i pozivanje svjedoka

134. Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva propustio iscrpiti domaća pravna sredstva jer ove prigovore nije uključio u svoju žalbu odnosno ustavnu tužbu.

135. Podnositelj zahtjeva je odgovorio da je iscrpio sva dostupna pravna sredstva.

136. Glede iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, Sud upućuje na opća načela navedena u stavku 113. ove presude. Sud bilježi, u odnosu na zahtjeve podnesene protiv Hrvatske, da se prema sudskoj praksi Suda od podnositelja zahtjeva u načelu traži da iscrpe pravna sredstva pred domaćim sudovima i da na kraju podnesu ustavnu tužbu. Pravo podnositelja zahtjeva da mu se omoguće odgovarajuće vrijeme i sredstva za pripremu obrane, njegovo pravo da dobije pravnu pomoć zastupnika i njegovo pravo da ispituje svjedoke u kaznenom postupku protiv njega, koja su navedena u prigovorima temeljem članka 6. pred Sudom, su sva zajamčena člankom 29. hrvatskog Ustava. Nadalje, Konvencija je izravno primjenjiva u Hrvatskoj.

137. Sud bilježi da je dana 3. srpnja 2007. godine podnositelj zahtjeva podnio ustavnu tužbu u propisanom roku. Međutim, u toj se ustavnoj tužbi nije pozvao, čak niti u biti, na iste osnove koje je podnio Sudu.

138. Pred Sudom je, između ostalog, prigovorio da u kaznenom postupku protiv njega nisu zadovoljeni zahtjevi poštenog suđenja, jer nije imao priliku ispitati svjedoke optužbe, i nisu mu omogućeni vrijeme niti uvjeti da pripremi svoju obranu. U svojoj je ustavnoj tužbi naveo da je povrijeđeno njegovo pravo na obranu tijekom cijelog postupka, a osobito tijekom ispitivanja pred policijom, te da je njegovo navodno priznanje policiji bilo pribavljeno nezakonito. Prigovorio je i da je bio zadržan od 1. do 4. lipnja 2004. godine u Policijskoj upravi, svo vrijeme sjedeći na stolcu bez sna i hrane, te da je, kad je stigao u Zatvor u Zagrebu imao povrede po tijelu.

139. Stoga, protivno načelu supsidijarnosti, podnositelj zahtjeva nije Ustavnom sudu dao priliku da prihvati pravno sredstvo u odnosu na prigovor koji se tiče navodnog nedovoljnog vremena i uvjeta za pripremu obrane i odbijanja raspravnog suda da sasluša svjedoke koje je on predložio.

140. Slijedi da ovaj dio zahtjeva treba odbiti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije, zbog neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava.

2. Prigovori koji se tiču prava podnositelja zahtjeva na branitelja tijekom njegovog policijskog ispitivanja i tijekom suđenja

141. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Nadalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

142. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da ga je policija ispitivala bez da je imao pomoć odvjetnika. Podnositelj zahtjeva nadalje je prigovorio da mu nije bilo dozvoljeno pozvati odvjetnika po svom izboru da mu pomogne tijekom razgovora. Policijski su službenici sastavili zapisnik o ispitivanju, čiji je sadržaj prema podnositelju zahtjeva neistinit, a koji mu nije pročitao. Naveli su da je priznao ubojstvo V.M. Podnositelj zahtjeva je bio prisiljen potpisati zapisnik o svom navodnom ispitivanju. Nije ga mogao pročitati jer sa sobom nije imao naočale, iako je jako dalekovidan i ne može čitati bez naočala, a to je činjenica koja je bila poznata policiji. Dana 4. lipnja 2004. godine u oko 1 sat ujutro stigao je odvjetnik P.B. kojeg je pozvala policija. On je potpisao zapisnik o ispitivanju podnositelja zahtjeva, koji je već bio pripremljen, bez da je razgovarao s podnositeljem zahtjeva, i bez da ga je pročitao, te je nakon toga otišao.

143. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je odvjetnik P.B., kad je bio ispitivan na suđenju, potvrdio njegove navode, da on, P.B., nije bio prisutan tijekom ispitivanja podnositelja zahtjeva, da nije čuo da bi policijski službenici obavijestili podnositelja zahtjeva o njegovim pravima na obranu i da njemu nije dan primjerak zapisnika o ispitivanju podnositelja zahtjeva. P.B. je također rekao da je to standardni policijski postupak, i da se on susreće sa oko dvjesto takvih predmeta godišnje.

144. Podnositelj zahtjeva nadalje tvrdi da mu imenovani branitelj po službenoj dužnosti M.K. nije pružio odgovarajuću pravnu pomoć tijekom suđenja s obzirom da ga je posjetio samo jednom u zatvoru, na 333. dan pritvora, i to samo da bi tražio novac; te da nisu imali nikakav drugi kontakt. Prigovorio je predsjedniku vijeća zbog nepostojanja kontakta sa imenovanim braniteljem, ali nisu poduzeti nikakvi koraci da se ta situacija ispravi.

145. Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva bio obaviješten o svom pravu na pravnu pomoć u trenutku uhićenja. Prema Vladi, podnositelj zahtjeva nije bio uhićen 1. lipnja 2004. godine nego je tek pozvan da dođe na obavijesni razgovor u Policijsku upravu Zagrebačku. Rečeno mu je da može otići kad god želi.

146. U trenutku kad je uhićen podnositelj zahtjeva je obaviješten o razlozima uhićenja i o svojim pravima, osobito o pravu na odvjetnika.

Obaviješteni su i njegova žena i odvjetnik E.Z. Međutim, E.Z. je rekao da ne može doći. Kad je dana 3. lipnja 2004. godine podnositelj zahtjeva obaviješten da je pronađeno tijelo, on je ponovno zatražio da bude pozvan E.Z. Međutim, pokazalo se da je E.Z. otišao u Budimpeštu te je od podnositelja zahtjeva zatraženo da odabere drugog odvjetnika.

147. Budući da je odvjetnik kojega je podnositelj zahtjeva pokušao kontaktirati bio nedostupan, on je odabrao P.B.-a s popisa odvjetnika koji vodi policija. Taj je odvjetnik pomogao podnositelju zahtjeva tijekom policijskog ispitivanja.

148. Tijekom suđenja pred prvostupanjskim sudom podnositelja zahtjeva zastupao je branitelj postavljen po službenoj dužnosti. Taj je odvjetnik prisustvovao svim ročištima, svjedocima je postavljao relevantna pitanja, predlagao je dokaze i izjavljivao žalbe.

2. Ocjena Suda

(a) Prigovor zbog nepostojanja pravne pomoći tijekom policijskog ispitivanja podnositelja zahtjeva

(i) Opća načela

149. Mjerodavna načela postavljena su u presudi Velikog vijeća u predmetu *Salduz protiv Turske* ([GC], br. 36391/02, od 27. studenog 2008.) kako slijedi:

“50. Sud ponavlja da iako je prvenstvena svrha članka 6., ukoliko se tiče kaznenog postupka, osigurati pošteno suđenje od strane "suda" nadležnog da odlučuje 'o svim optužbama za kazneno djelo', iz toga ne slijedi da se taj članak ne primjenjuje na postupak prije glavne rasprave. Prema tome, članak 6., osobito njegov stavak 3., može biti mjerodavan prije nego je predmet poslan na suđenje ako, i u mjeri u kojoj je vjerojatno, da bi se poštenost suđenja mogla ozbiljno dovesti u pitanje početnim nepoštivanjem njegovih odredbi (vidi naprijed citirani predmet *Imbrioscia*, paragraf 36.). Kao što je Sud već zaključio u svojim prethodnim presudama, pravo predviđeno stavkom 3.(c) članka 6. Konvencije jedan je među brojnim elementima pojma poštenog suđenja u kaznenom postupku, sadržanog u stavku 1 (vidi naprijed citirani predmet *Imbrioscia*, paragraf 37. i naprijed citirani predmet *Brennan*, paragraf 45.) (*Imbrioscia*, prethodno citirano, paragraf 37, i *Brennan*, prethodno citirano, paragraf 45).

51. Sud nadalje ponavlja da, iako nije apsolutno, pravo svakoga optuženog za kazneno djelo da ga učinkovito brani odvjetnik, ako je potrebno imenovan po službenoj dužnosti, jedno je od temeljnih značajki poštenog suđenja (vidi predmet *Poitrinol protiv Francuske*, 23. studeni 1993., paragraf 34., Serija A br. 277-A, i *Dembukov protiv Bugarske*, br. 68020/01, paragraf 50., 28. veljače 2008.). Ipak, članak 6. stavak 3. (c) ne navodi konkretan način na koji se to pravo ostvaruje. Tako je državama ugovornicama ostavljeno da odaberu način na koji će se pobrinuti da ono bude osigurano u njihovim sudskim sustavima, a zadatak Suda jest samo da utvrdi je li metoda koju su odabrale spojiva sa zahtjevima poštenog suđenja. U tom smislu treba zapamtiti da je Konvencija stvorena da bi "jamčila prava koja nisu teoretska ili iluzorna nego praktična i djelotvorna" i da samo imenovanje branitelja okrivljeniku ne

osigurava samo po sebi djelotvornost pomoći koju bi on mogao osigurati okrivljeniku (vidi naprijed citirani predmet *Imbrioscia*, paragraf 38.).

52. Nacionalni zakoni mogu vezati posljedice uz određeno postupanje okrivljenika u početnim fazama policijskog ispitivanja koje su odlučne za izgled obrane u kasnijem kaznenom postupku. U takvim okolnostima članak 6. će u pravilu zahtijevati da se okrivljeniku osigura pomoć odvjetnika već u početnim fazama policijskog ispitivanja. Međutim, do sada se smatralo da bi iz nekog opravdanog razloga ovo pravo moglo biti podvrgnuto ograničenjima. Stoga se u svakom predmetu postavlja pitanje je li ograničenje opravdano i, ako jest, je li u svjetlu ukupnosti postupka ono okrivljenika lišilo poštenog suđenja, jer čak i opravdano ograničenje može dovesti do toga u određenim okolnostima (vidi naprijed citirani predmete *John Murray*, paragraf 63.; *Brennan*, paragraf 45. i *Magee*, paragraf 44.).

53. Ova načela istaknuta u stavku 52. ove presude također su u skladu s općepriznatim međunarodnim standardima ljudskih prava (vidi paragrafe 37. - 42. ove presude) koji su u srži pojma poštenog suđenja i čije se obrazloženje odnosi osobito na zaštitu okrivljenika od prisile kojom ga vlasti zlostavljaju. Također pridonose sprečavanju pogrešnog dijeljenja pravde i ispunjavanju ciljeva članka 6., poglavito jednakosti stranaka u postupku i to tijela kaznenog progona i okrivljenika.

54. U tom pogledu Sud naglašava važnost faze istrage za pripremu kaznenog postupka, jer dokazi dobiveni tijekom te faze određuju okvir u kojemu će se na suđenju razmatrati kazneno djelo za koje je okrivljenik optužen (vidi predmet *Can protiv Austrije*, br. 9300/81, Izvješće Komisije od 12. srpnja 1984., stavak 50, Serija A br. 96). Istovremeno, okrivljenik se u toj fazi postupka nalazi u osobito ranjivom položaju, čiji se učinak pojačava činjenicom da pravni vid kaznenog postupka postaje sve složeniji, osobito u pogledu pravila koja se primjenjuju na prikupljanje i korištenje dokaza. U većini se predmeta ova osobita ranjivost može pravilno nadoknaditi uz pomoć odvjetnika čiji je zadatak, između ostalog, pomoći osigurati poštovanje prava okrivljenika da sam sebe ne optuži. Ovo pravo uistinu pretpostavlja da tijela kaznenog progona u kaznenom predmetu nastoje dokazati svoje tvrdnje protiv okrivljenika bez pribjegavanja dokazima pribavljenima prisilom ili pritiskom protiv volje okrivljenika (vidi predmete *Jalloh protiv Njemačke* [GC], br. 54810/00, stavak 100., ECHR 2006-... i *Kolu protiv Turske*, br. 35811/97, stavak 51., 2. Kolovoza 2005.). Rani pristup odvjetniku dio je postupovnih zaštitnih sredstava koja će Sud osobito uzeti u obzir kad ispituje je li u postupku uklonjena sama bit povlastice zabrane samooptuživanja (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet, *Jalloh*, stavak 101.). S tim u vezi Sud također bilježi preporuke CPTa- (stavci 39. do 40. ove presude), u kojima je odbor opetovano izjavio da je pravo pritvorenika na pristup pravnoj pomoći temeljno zaštitno sredstvo protiv zlostavljanja. Svaka iznimka od ostvarivanja tog prava treba biti jasno propisana i njena primjena vremenski ograničena. Ova su načela osobito potrebna u predmetu s teškim optužbama, jer demokratska društva pri suočenju s najtežim kaznama trebaju trebaju poštovanje prava na pošteno suđenje osigurati do najvišeg mogućeg stupnja.

55. S obzirom ta takvu pozadinu, Sud nalazi da članak 6., stavak 1. traži, da bi pravo na pošteno suđenje ostalo dovoljno "praktično i djelotvorno" vidi stavak 51. ove presude) da, u pravilu, bude osiguran pristup odvjetniku od prvog ispitivanja osumnjičenika od strane policije, osim ako se u svjetlu osobitih okolnosti svakog pojedinog predmeta dokaže da postoje vrlo uvjerljivi razlozi da se to pravo ograniči. Čak i kad ti vrlo uvjerljivi razlozi mogu iznimno opravdati nijekanje pristupa odvjetniku, takvo ograničenje - bez obzira kakvo mu je opravdanje, ne smije nepropisno ugroziti prava okrivljenika iz članka 6. (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet, *Magee*, stavak 44). Prava obrane u načelu će biti nepovratno

ugrožena kad se inkriminirajuće izjave dane tijekom policijskog ispitivanja koriste za donošenje osuđujuće odluke."

(ii) Primjena ovih načela na ovaj predmet

150. Vraćajući se ovome predmetu Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva stigao u Policijsku upravu Zagrebačku dana 1. lipnja 2004. godine oko 6 sati ujutro kako bi policija s njim obavila razgovor u vezi s ubojstvom V.M-a. Međutim, nacionalne vlasti smatraju da on nije bio uhićen do 2. lipnja 2004. u 7 sati ujutro.

151. Podnositelju zahtjeva je bila osigurana pomoć odvjetnika od oko 1 sat ujutro dana 4. lipnja 2004. Bez obzira prihvaća li Sud navod podnositelja zahtjeva da je bio uhićen dana 1. lipnja ili navod Vlade da se to uhićenje dogodilo 2. lipnja, ostaje činjenica da podnositelj zahtjeva nije tijekom početnog ispitivanja od strane policije imao pomoć odvjetnika.

152. Iskazi koje su u dokaznom postupku na suđenju dali podnositelj zahtjeva, odvjetnik P.B. pa čak i policijski službenik S.I. koji je ispitivao podnositelja zahtjeva jasno pokazuju da je policija ispitala podnositelja zahtjeva prije nego je P.B. stigao u Policijsku upravu.

153. U svjetlu načela da okrivljeniku treba osigurati pomoć odvjetnika od trenutka njegova uhićenja, Sud ne treba ispitivati tvrdnje stranaka glede kvalitete pravne pomoći koju je podnositelju zahtjeva pružio P.B. Bez obzira na kvalitetu ove pomoći, ostaje činjenica da je podnositelja zahtjeva policija ispitala i da je on dao priznanje bez da se savjetovao s odvjetnikom ili da je odvjetnik bio tome prisutan.

154. Priznanje koje je podnositelj zahtjeva dao policiji korišteno je kao valjan dokaz na suđenju u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva, te se njegova osuda u značajnoj mjeri zanimala na njemu. Stoga su u ovome predmetu na podnositelja zahtjeva nedvojbeno utjecala ograničenja njegovog pristupa odvjetniku, budući je njegova izjava dana policiji iskorištena da ga se osudi. Niti naknadno osigurana pomoć odvjetnika, niti kontradiktorna narav postupka koji je uslijedio, nisu mogli ispraviti nedostatke koji su se dogodili za vrijeme dok je podnositelj zahtjeva bio zadržan kod policije. Međutim nije na Sudu da nagađa o utjecaju koji bi pristup podnositelja zahtjeva odvjetniku tijekom zadržavanja kod policije imao na postupak koji je uslijedio (vidi naprijed citirani predmet *Salduz*, paragraf 59.).

155. Sada ostaje pitanje je li se podnositelj zahtjeva odrekao prava na odvjetnika. S tim u vezi Sud ponavlja da niti izričaj niti duh članka 6. Konvencije ne sprječava da se neka osoba svojom slobodnom voljom, bilo izričito ili prešutno, odrekne svog prava na jamstva poštenog suđenja (vidi predmet *Kwiatkowska protiv Italije* (dec.), br. 52868/99, 30. studeni 2000.). Međutim, da bi bilo djelotvorno u Konvencijske svrhe, odricanje od prava da se sudjeluje u postupku mora biti utvrđeno na nedvosmislen način i biti popraćeno zaštitnim sredstvima razmjernim njegovoj važnosti (vidi *Sejdovic*

protiv Italije[GC], br. 56581/00, paragraf 86, ECHR 2006-...; *Kolu*, prethodno citirano, paragraf 53 i *Colozza protiv Italije*, 12. veljače 1985., paragraf 28., Serija A br. 89).

156. Podnositelj zahtjeva u ovome predmetu od početnih je faza postupka prigovario da nije imao pravnu pomoć tijekom prvog ispitivanja kod policije, kao i kvaliteti pravne pomoći koju mu je pružio odvjetnik P.B.

157. Policijski službenik S.I. je u svom iskazu danom u dokaznom postupku pred raspravnim sudom također rekao da je podnositelj zahtjeva zatražio da bude pozvan odvjetnik E.Z., što je potvrdila i Vlada u svojoj verziji činjenica. Sud stoga zaključuje da se podnositelj zahtjeva nije odrekao svoga prava na pravnu pomoć tijekom policijskog ispitivanja.

158. S obzirom na takvu pozadinu, Sud nalazi da je u ovome predmetu došlo do povrede članka 6. stavka 3. (c) Konvencije u svezi članka 6. stavkom 1.

(b) Prigovor nedostatka odgovarajuće pravne pomoći tijekom suđenja

(i) Opća načela

159. Nastavno na načela izražena u stavku 136., Sud smatra da su slijedeći elementi također važni za pitanje zastupanja podnositelja zahtjeva od strane odvjetnika imenovanog po službenoj dužnosti tijekom suđenja u kaznenom postupku pred Županijskim sudom u Velikoj Gorici.

160. Sud primjećuje da odgovornost država ugovornica proizlazi iz radnji njihovih tijela. Odvjetnik, čak i kad je imenovan po službenoj dužnosti, ne može se smatrati tijelom države. S obzirom na neovisnost odvjetničke profesije od države, vođenje predmeta je u biti pitanje između okrivljenika i njegovog ili njezinog branitelja, bez obzira je li imenovan na temelju pravne pomoći ili je privatno plaćan, i, kao takvo ne može, osim u posebnim okolnostima dovesti do odgovornosti države temeljem Konvencije (vidi predmete *Artico protiv Italije*, 13. svibnja 1980., paragraf 36, Serija A br. 37; *Daud v protiv Portugala*, 221. travnja 1998., paragraf 38, *Reports* 1998-II; *Tuziński protiv Poljske* (dec), br. 40140/98, 30. ožujka 1999.; *Rutkowski protiv Poljske* (dec.), br. 45995/99, ECHR 2000-XI i *Cuscani v. protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 32771/96, paragraf 39, 24. rujna 2002.).

161. Ipak, imenovanje odvjetnika koji će zastupati stranku u postupku samo po sebi ne osigurava djelotvornost pomoći (vidi predmet *Imbrioscia protiv Švicarske*, 24. studenog 1993., paragraf 38, Serija A br. 275). Mogu postojati okolnosti u kojima država treba postupati i ne smije ostati pasivna, u slučaju kada su problemi u svezi zastupanja izneseni pred nadležne vlasti. Hoće li se pravno zastupanje moći smatrati praktičnim i djelotvornim ovisit će o okolnostima predmeta, uzevši postupak u cjelini (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirane predmete *Artico*, paragraf 33; *Goddi protiv Italije*, 9. travnja 1984., paragraf 27., Serija A br. 76; *Rutkowski*,

Staroszczyk protiv Poljske, br. 59519/00, paragrafi 121.-122.; *Siałkowska protiv Poljske*, br. 8932/05, paragrafi 99-100, 22. ožujka 2007. i *Ebanks protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 36822/06, paragrafi 71.-73., 26. siječnja 2010.).

(b) *Primjena ovih načela na ovaj predmet*

162. Okrećući se okolnostima ovoga predmeta, Sud bilježi da je podnositelj zahtjeva naveo da ga je njegov branitelj imenovan po službenoj dužnosti posjetio samo jednom, dana 2. svibnja 2005. godine, 333. dan njegovog pritvora, i to samo kako bi tražio novac. Podnositelj zahtjeva je nekoliko puta prigovorio kvaliteti usluga svog branitelja imenovanog po službenoj dužnosti, te zatražio da isti bude zamijenjen, a taj je zahtjev odbijen.

163. Međutim, Sud treba utvrditi je li, zbog toga što nije imao kontakte s odvjetnikom imenovanim po službenoj dužnosti, podnositelj zahtjeva pretrpio neke stvarne negativne posljedice u kaznenom postupku vođenom protiv njega.

164. S tim u vezi Sud bilježi da je odvjetnik koji je zastupao podnositelja zahtjeva tijekom faze glavne rasprave prisustvovao svim ročištima pred raspravnim sudom i aktivno u njima sudjelovao dajući relevantne prijedloge i postavljajući pitanja svjedocima.

165. Branitelj je također zatražio da se iz spisa predmeta izuzme policijsko izvješće koje sadrži priznanje podnositelja zahtjeva i izjavio žalbu protiv odluke kojom je taj zahtjev odbijen. Nadalje, izjavio je žalbu protiv prvostupanjske presude (vidi, obratno, predmet *Ananyev protiv Rusije*, br. 20292/04, paragraf 55., 30. srpnja 2009., u kojemu je Sud utvrdio da je došlo povrede prava podnositelja zahtjeva na pošteno suđenje zbog toga što branitelj imenovan po službenoj dužnosti, uz to što nije imao nikakav kontakt s podnositeljem zahtjeva, nije sam pripremio nikakve osnove za žalbu).

166. Sud nadalje bilježi da je zapisnik u kojem je sadržano navodno priznanje podnositelja zahtjeva bio dio spisa i da je branitelj imao priliku, čak i bez savjetovanja s podnositeljem zahtjeva osobno, proučiti spis predmeta i pripremiti obranu na toj osnovi.

167. Sud također primjećuje da je podnositelja zahtjeva u žalbenoj fazi zastupao odvjetnik kojeg je sam odabrao, i da je stoga imao priliku iznijeti sve relevantne tvrdnje koje je želio. Međutim, niti u žalbi Vrhovnom sudu, niti u ustavnoj tužbi, podnositelj zahtjeva nije iznio nikakve tvrdnje koje već prije nije iznio njegov branitelj po službenoj dužnosti.

168. S obzirom na takvu pozadinu, a gledajući postupak kao cjelinu, Sud smatra da nedostatak kontakta između podnositelja zahtjeva i njegovog branitelja po službenoj dužnosti nije dovelo u pitanje pravo na obranu podnositelja zahtjeva u mjeri nespojivoj sa zahtjevima poštenog suđenja.

169. Stoga u ovome predmetu nije došlo do povrede članka 6. stavka 3.(c) Konvencije u vezi sa člankom 6. stavkom 1., u odnosu na zastupanje podnositelja zahtjeva po branitelju imenovanom po službenoj dužnosti tijekom suđenja pred Županijski sudom u Velikoj Gorici.

IV. DRUGE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

170. Konačno, podnositelj zahtjeva se poziva na članke 13. i 14. Konvencije.

171. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su pitanja koja su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne ukazuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. kao očigledno neosnovan, i da ga treba odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

V. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

172. Članak 41. Konvencije propisuje kako slijedi:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

173. Podnositelj zahtjeva potražuje 50 eura (EUR) na ime nematerijalne štete za svaki dan svog navodno nezakonitog pritvora.

174. Vlada smatra da je zahtjev podnositelja zahtjeva neosnovan i u svakom slučaju prekomjeran.

175. Sud primjećuje da su prigovori podnositelja zahtjeva utemeljeni na članku 5. Konvencije proglašeni nedopuštenima, kao i da podnositelj nije potraživao naknadu materijalne ili nematerijalne štete u svezi sa svojim ostalim prigovorima. Stoga Sud taj zahtjev odbija.

176. Sud također primjećuje da podnositelj zahtjeva ima mogućnost tražiti novo suđenje temeljem članka 430. hrvatskog Zakona o kaznenom postupku.

B. Troškovi i izdaci

177. Podnositelj zahtjeva nije potraživao nikakve troškove i izdatke. Stoga sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s tog osnova.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da su prigovori koji se tiče zlostavljanja tijekom policijskog ispitivanja i nedostatka odgovarajuće pravne pomoći tijekom policijskog ispitivanja i suđenja na Županijskom sudu u Velikoj Gorici dopušteni, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede materijalnog vida članka 3. Konvencije jer je podnositelj zahtjeva bio podvrgnut nečovječnom postupanju tijekom boravka u Policijskoj upravi Zagrebačkoj u razdoblju od 1. do 4. lipnja 2004. godine.
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede postupovnog vida članka 3. Konvencije jer nije provedena nikakva istraga o navodima podnositelja zahtjeva o zlostavljanju;
4. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavaka 1. i 3. Konvencije zbog toga što podnositelju zahtjeva tijekom policijskog ispitivanja nije bila osigurana pravna pomoć;
5. *Presuđuje* da nije došlo do povrede članka 6. stavaka 1. i 3. Konvencije zbog toga što podnositelju zahtjeva tijekom suđenja u kaznenom postupku pred Županijskim sudom u Velikoj Gorici nije bila osigurana pravna pomoć;
6. *Odbija* zahtjev podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 21. lipnja 2011. godine u skladu s Pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik